

UCHWAŁA Nr 3986/21
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 14 LIPCA 2021 r.

w sprawie przyjęcia i przedstawienia Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego sprawozdania z realizacji w latach 2019-2020 „Programu opieki nad zabytkami województwa świętokrzyskiego”.

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. t.j. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) oraz art. 87 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz.710) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2019-2020 „Programu opieki nad zabytkami województwa świętokrzyskiego” stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Sprawozdanie o którym mowa w § 1 przedstawia się Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

ANDRZEJ BĘTKOWSKI

Załącznik do Uchwały Nr 3986/21
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 14 lipca 2021 r.

**Sprawozdanie z realizacji
PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
ZA LATA 2019-2020**

Kielce 2021 rok

**Sprawozdanie z realizacji w okresie od 2019 do 2020 roku
PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

I. Wstęp	2
II. Źródła finansowania	3
III. Finansowanie opieki nad zabytkami z budżetu samorządu województwa świętokrzyskiego	3
IV. Fundusze Unii Europejskiej	7
V. Zadania realizowane przez samorządowe jednostki organizacyjne województwa świętokrzyskiego	15
VI. Jednostki Samorządu Terytorialnego	35
VII. Popularyzacja, edukacja i promocja dziedzictwa kulturowego regionu	37
VIII. Podsumowanie	47

WSTĘP

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podejmuje działania, których celem jest trwałe zachowanie zabytków, ich kompleksowa rewaloryzacja i rewitalizacja oraz adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne. Z uwagi na potrzebę pilnego ratowania zasobów dziedzictwa, wynikającą z realnego zagrożenia postępującą degradacją tradycyjnego krajobrazu kulturowego, który traci swoją ukształtowaną historycznie wyjątkową strukturę, ochrona dziedzictwa kulturowego jest dla samorządu województwa istotnym i ważnym zadaniem. Prace w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami podejmują właściciele lub użytkownicy obiektów zabytkowych, w tym jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury, fundacje i organizacje pozarządowe.

Według ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku (z późniejszymi zmianami) ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem, sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza, polega w szczególności na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Przedmiotem niniejszego sprawozdania są przede wszystkim działania podejmowane przez samorząd województwa, instytucje kultury, których organizatorem jest województwo, jednostki samorządu terytorialnego, fundacje, stowarzyszenia, związki wyznaniowe, kościoły i inne podmioty spoza sektora finansów publicznych z regionu świętokrzyskiego. Informacje przedstawione w niniejszym dokumencie zostały opracowane na podstawie własnych analiz, informacji pozyskanych z instytucji kultury.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2020 r. poz. 1668) stanowi, że samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami (art. 14 ust.1 pkt. 3).

W oparciu o zapisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2020 r. poz. 282) zarząd województwa sporządza w cyklu dwuletnim sprawozdanie z realizacji programu opieki nad zabytkami, przedstawienia je sejmikowi i przekazuje Generalnemu Konserwatorowi Zabytków oraz właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Uchwałą Nr XXIX/524/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 marca 2013 roku został przyjęty „Program opieki nad zabytkami województwa świętokrzyskiego na lata 2013-2016” i uzyskał pozytywną opinię Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W latach 2019-2020 kontynuowane były zapisy programu w zakresie opieki nad zabytkami w tym finansowania, prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych w obiektach wpisanych do rejestru zabytków. Prowadzone są prace nad opracowaniem nowego programu opieki nad zabytkami województwa świętokrzyskiego na lata 2021-2025.

Niniejsze sprawozdanie jest próbą opracowania zbiorczej informacji na temat działań podejmowanych przede wszystkim przez samorząd województwa w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku finansuje osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna posiadająca tytuł prawny do zabytku, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego. Prace przy zabytku będącym w posiadaniu jednostek organizacyjnych zaliczanych do sektora finansów publicznych są finansowane ze środków przyznanych odpowiednio przez dysponentów części budżetu, bądź jednostki samorządu terytorialnego, którym podlegają te jednostki.

Osoba fizyczna, jednostka samorządu terytorialnego lub inna jednostka organizacyjna będąca właścicielem zabytku wpisanego do rejestru może ubiegać się o udzielenie dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku. Dotacje takie mogą być udzielane przez ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego ze środków finansowych budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister, lub przez wojewódzkiego konserwatora zabytków ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest wojewoda.

Dotacje na ww. prace przy zabytku wpisanym do rejestru mogą być również udzielane przez organ stanowiący gminy, powiatu lub województwa na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

Środki finansowe na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami można również pozyskać m.in. z następujących źródeł:

- ✓ Programów Unii Europejskiej,
- ✓ Funduszu Kościelnego, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych – obecnie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

FINANSOWANIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z BUDŻETU SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

W latach 2007-2008 Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspierał prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w obiektach zabytkowych w formie pomocy finansowej udzielanej jednostkom samorządu terytorialnego. Od roku 2009, po uchwaleniu przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwały określającej zasady przyznawania dotacji na ww. prace w obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa świętokrzyskiego, dotacje przyznawane są w trybie konkursowym uchwałą sejmikową.

Środki finansowe na realizację zadań z ochrony zabytków i opieki na zabytkami określa w danym roku uchwała budżetowa. Na podstawie przedstawionych poniżej danych zauważamy, że potrzeby finansowe na realizację tych prac są wielokrotnie większe niż możliwości przeznaczenia środków z budżetu samorządu województwa. Związane jest to z większą świadomością właścicieli w zakresie możliwości pozyskania środków finansowych z różnych źródeł, a także ze złym stanem technicznym obiektów zabytkowych i wieloletnimi zaniedbaniami w zakresie remontów i konserwacji. Prace prowadzone przy obiekcie wpisanym do rejestru zabytków wymagają przestrzegania procedur określonych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a także specjalistycznych uprawnień do wykonywania tych prac, stosowania odpowiednich metod i technologii.

W okresie sprawozdawczym z dotacji samorządu województwa finansowany był bardzo różnorodny zakres prac przy obiektach zabytkowych. W zabytkach nieruchomości dotacje obejmowały dofinansowanie robót budowlanych, remonty dachów z konserwacją lub wymianą więźby dachowej, prace renowacyjne tynków, wymianę i odtworzenie stolarki drzwiowej i okiennej, badania architektoniczne, i ekspertyzy konserwatorskie, a także prace w zakresie konserwacji technicznej i estetycznej zabytków ruchomych oraz poprawę bezpieczeństwa zabytków nieruchomości i warunków przechowywania w nich zbiorów, poprzez wprowadzenie nowoczesnych technik ochrony i zabezpieczeń (przeciwpożarowych, włamania i napadu).

Dotacje Samorządu Województwa Świętokrzyskiego przeznaczone na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami

Rok	Ilość zgłoszonych wniosków	Kwota wnioskowa na w zł	Ilość udzielonych dotacji	Kwota przekazanych dotacji w zł
2020	47	1 547 923	23	320 000
2019	23	536 583	14 / 13*	100 000 / 95 000*
2018	25	531 980	17	96 930
2017	20	360 297	14	93 000
2016	11	294 208	8	83 650
2015	20	1 326 154	13	150 000
2014	15	221 889	5	70 000
2013	21	735 348	12	195 000
2012	33	933 663	9	200 000
2011	41	1 448 901	32	568 700
2010	104	3 335 000	49	681 898
	w ramach wspólnej realizacji zadania		5	210 000
2009	52	3 132 738	35	649 070
2008	w trybie pomocy dla jst		20	634 000
2007	w trybie pomocy dla jst			400 000
RAZEM	412	14 404 684	256 / 257*	4 452 248 / 4 457 248*

* Uchwałą sejmikową udzielono 14 dotacji na kwotę 100.000,- zł, przy czym jeden z beneficjentów zrezygnował z udzielonej dotacji w kwocie 5.000,- zł.

**Wykaz dotacji Samorządu Województwa Świętokrzyskiego przeznaczone na ochronę zabytków
i opiekę nad zabytkami w roku 2019 udzielane w trybie konkursowym**

l.p.	Podmiot	Prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane	Kwota dotacji
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Dzierążni, gm. Działoszyce, pow. pińczowski	Dzierążnia, konserwacja czterech późnobarokowych rzeźb figuralnych z 1 poł. XVIII w. na balustradzie chóru muzycznego w kościele parafialnym	5 000
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Trójcy w Skarżysku Kościelnym, pow. skarżyski	Skarżysko Kościelne, remont zabytkowego ogrodzenia przy budynku kościoła parafialnego - etap III	15 000
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława B.M. w Świniarach gm. Solec -Zdrój, pow. buski	Świniary, konserwacja techniczna i estetyczna polichromii części ściany południowej w kościele św. Stanisława B.M	5 000
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wniebowzięcia NMP w Szańcu, gm. Busko-Zdrój	Szańec, konserwacja techniczna i estetyczna zabytkowych ławek (cztery segmenty: dwa trzyrzędowe, dwa pięciorzędowe) z kościoła parafialnego	5 000
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Idziego Opata w Tarczku, gm. Pawłów, pow. starachowicki	Tarcezek, konserwacja techniczna i estetyczna prospektu organowego z kościoła parafialnego	7 000
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Bardzie, gm. Raków, pow. kielecki	Bardo, konserwacja techniczna i estetyczna ambony z kościoła parafialnego	7 000
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba St. w Szczaworyżu, gm. Busko-Zdrój	Szczaworyż, prace konserwatorskie przy strukturze ołtarza bocznego w kaplicy południowej z kościoła parafialnego - II etap	5 000
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Różańcowej w Koprzywnicy, pow. sandomierski	Koprzywnica, konserwacja i malowanie dachu kościoła parafialnego	11 000
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha w Cisowie, gm. Daleszyce, pow. kielecki	Cisów, konserwacja techniczna i estetyczna ambony z kościoła parafialnego	5 000
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny i św. Jana Apostoła w Seceminie, pow. włoszczowski	Secemin, konserwacja techniczna i estetyczna ambony w kościele parafialnym	5 000
11.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Brata Alberta w Busku -Zdroju	Chotelek Zielony, konserwacja techniczna poziomych profilowanych belek wieńczących ściany we wnętrzu kościoła filialnego pw. św. Stanisława	5 000
12.	Klasztor oo. Dominikanów w Sandomierzu	Sandomierz, interwencyjne zabezpieczenie i konserwacja płaszczyzn spadkowych przypór XIII wiecznej dzwonnicy kościoła pw. św. Jakuba Apostoła	9 000
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jacka i św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Odrowążu, gm. Stąporków, pow. konecki	Odrowąż, wymiana stolarki okiennej w Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jacka i św. Katarzyny Aleksandryjskiej	5 000
14.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Floriana w Koprzywnicy, pow. sandomierski	Koprzywnica, prace konserwatorsko-restauratorskie romańskiego wątku kamiennego elewacji zespołu poklasztornego	11 000
RAZEM			100 000

**Wykaz dotacji Samorządu Województwa Świętokrzyskiego przeznaczone na ochronę zabytków
i opiekę nad zabytkami w roku 2020 udzielane w trybie konkursowym.**

L. p.	Podmiot	Prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane	Kwota dotacji w zł
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława B.M. w Świniarach gm. Solec-Zdrój, pow. buski	Świniary, konserwacja techniczna i estetyczna polichromii części ściany południowej w kościele św. Stanisława B.M	10.000,00
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Strożyskach, gm. Nowy Korczyn, pow. buski	Strożyska, konserwacja złożonych i srebrzonych elementów snycerskich z ołtarza bocznego św. Józefa z kościoła parafialnego	15.000,00
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba St. w Szczaworyżu, gm. Busko-Zdrój	Szczaworyż, prace konserwatorskie przy strukturze ołtarza bocznego w kaplicy południowej z kościoła parafialnego - II etap	20.000,00
4.	Gmina Szydłów, pow. staszowski	Szydłów, remont Bramy Krakowskiej w Szydłowie	17.000,00
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Skotnikach Sandomierskich, gm. Samborzec, pow. sandomierski	Skotniki Sandomierskie, konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza bocznego pw. Wniebowstąpienia Chrystusa w kościele parafialnym	15.000,00
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Ruszkowie, gm. Sadowie, pow. opatowski	Ruszków, konserwacja techniczna i estetyczna obrazu "Wskrzeszenie Piotrowina" wraz z ramą z ołtarza głównego w kościele parafialnym	10.000,00
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Tuczępach, pow. buski	Tuczępy, remont dachu kaplicy Matki Bożej w kościele parafialnym	15.000,00
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Rocha w Mroczkowie, gm. Bliżyn, pow. skarżyski	Mroczków, impregnacja dachu i ścian kościoła pw. św. Rocha	10.000,00
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Idziego Opata w Zborówku, gm. Pacanów, pow. buski	Zborówek, remont i konserwacja pokrycia dachowego części drewnianej kościoła parafialnego	20.000,00
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Koniemłotach, gm. Staszów	Koniemłoty, pełna konserwacja techniczna i estetyczna XVII-wiecznego portalu kamiennego między prezbiterium i zakrystią z kościoła parafialnego	10.000,00
11.	Klasztor Sióstr Bernardynek w Świętej Katarzynie, gm. Bodzentyn, pow. kielecki	Święta Katarzyna, remont i konserwacja elewacji klasztoru-etap I; izolacja pozioma części murów	15.000,00
12.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Bardzie, gm. Raków, pow. kielecki	Bardo, konserwacja techniczna balustrady chóru muzycznego z kościoła parafialnego	15.000,00
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętej Trójcy w Tarłowie, pow. opatowski	Tarłów, wczesnobarokowy ołtarz główny kościoła parafialnego pw. Świętej Trójcy, XVII w. etap II - kompleksowe prace konserwatorsko-restauratorskie przy drewnianej polichromowej i złożonej podstawie wraz z kamienną mensą	10.000,00
14.	Kościół Rektoralny pw. Zwiastowania NMP w Rytwianach, pow. staszowski	Rytwiany, pilne prace konserwatorskie dekoracji sztukatorskiej sklepienia i kominka z XVII w. w refektarzu budynku Eremitażu Tęczyńskiego w pokamedulskim Zespole Klasztornym Pustelni Złotego Lasu w Rytwianach wpisanym na listę Pomników Historii	15.000,00

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

15.	Klasztor św. Jakuba Apostoła oo. Dominikanów w Sandomierzu	Sandomierz, prace konserwatorskie secesyjnej polichromii sklepienia w kaplicy Matki Bożej Różańcowej w klasztorным kościele św. Jakuba	15.000,00
16.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Staszowie	Staszów, remont kamiennego portalu zewnętrznego na elewacji zachodniej wieży oraz kamiennego portalu w południowej kruchcie kościoła parafialnego	12.000,00
17.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Baćkowicach, pow. opatowski	Baćkowice, konserwacja techniczna i estetyczna zabytkowego neogotyckiego konfesjonau z XIX w. z kościoła parafialnego	10.000,00
18.	Gmina Zagnańsk, pow. kielecki	Samsonów, wykonanie projektu pn. Zabezpieczenie korony murów, łuków i sklepień oraz ścian zewnętrznych Ruin Huty Józefa	5.000,00
19.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP we Włoszczowie	Włoszczowa, zakup i montaż instalacji przeciwłamaniowej oraz alarmu pożarowego w kościele parafialnym	15.000,00
20.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Floriana w Koprzywnicy, pow. sandomierski	Koprzywnica, prace konserwatorsko-restauratorskie zabytkowego wątku ceglanoego wraz z zabezpieczeniami przed czynnikami atmosferycznymi elewacji południowej transeptu południowego zespołu poklasztornego	26.000,00
21.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Chrystusa Króla w Krajnie-Parcelach, gm. Górno, pow. kielecki	Krajno-Parcela, prace restauratorskie przy elewacjach (zachodnia i północna) kościoła parafialnego	10.000,00
22.	Zbigniew Szczerbowski, Śmiłów, gm. Ożarów, pow. opatowski	Śmiłów prace konserwatorskie zespołu dwóch mebli zabytkowych z I połowy XIX wieku: sekretery i sekretarzyka	10.000,00
23.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Dzierążni, gm. Działoszyce, pow. pińczowski	Dzierążnia, konserwacja techniczna i estetyczna prospektu organowego z ok. 1875 r. wraz z trzema rzeźbami w zwieńczeniu: św. Augustyn i para aniołów muzykantów z kościoła parafialnego	20.000,00
RAZEM			320.000,00

FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ

W latach 2019-2020 głównymi źródłami finansowania zadań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i opieki nad zabytkami ze środków Unii Europejskiej był Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPOWŚ), z działania 4.4 „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego”.

Projekty wybrane do dofinansowania w ramach Działania 4.4 „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego” RPOWŚ, dla których okres realizacji projektu obejmuje lata 2019-2020.

Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Data podpisania umowy o dofinansowanie	Okres realizacji projektu od	Okres realizacji projektu do	Wartość ogółem	Dofinansowanie
DOM ZAKONNY STOWARZYSZENIE APOSTOLSTWA KATOLICKIEGO (PALLOTYNI) W KIELCACH	Kompleksowa rewitalizacja Karczówki wraz z przystosowaniem do celów kulturalnych i turystyki historycznej	2017-02-20	2016-02-01	2019-05-31	3 710 000,00	2 847 796,00

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

GMINA SZYDŁÓW	Kompleksowe zachowanie i zabezpieczenie obiektów zabytkowych i dziedzictwa kulturowego w Szydłowie oraz dostosowanie ich do funkcji kulturalnych i turystycznych.	2017-11-23	2016-01-11	2019-12-31	12 124 402,36	7 893 393,60
GMINA OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI	Przebudowa budynków dawnego browaru przy ul. Siennieńskiej 54 w Ostrowcu Świętokrzyskim na potrzeby instytucji kultury – Miejskiej Biblioteki Publicznej, Miejskiego Centrum Kultury oraz Biura Wystaw Artystycznych	2017-12-15	2015-12-02	2019-07-31	18 433 973,13	13 900 115,27
GMINA MIRZEC	Mirzec kulturą stoi – dbałość o działalność twórczą związaną ze zwiększeniem zasobów kulturowych poprzez zagospodarowanie i wyposażenie obiektów kultury wiejskiej z terenu gminy Mirzec	2018-02-23	2017-01-13	2019-04-30	1 439 749,74	499 399,41
PARAFIA RZYMSKO - KATOLICKA TRÓJCA PW. ŚWIĘTEJ TRÓJCY W ZAWICHOŚCIE	Zwiększenie dostępności zasobów kulturowych regionu woj. świętokrzyskiego poprzez zachowanie i zabezpieczenie rokokowego Kościoła Parafialnego p.w. Świętej Trójcy w Zawichoście wraz z dostosowaniem do funkcji turystycznych.	2018-03-05	2017-01-23	2020-05-31	635 808,18	476 856,14
PARAFIA RZYM.-KAT. PW. ŚWIĘTEGO ROCHA	Wzrost turystyki kulturowej poprzez renowację kościoła św. Rocha w Mroczkowie znajdującego się na trasie Świętokrzyskiego Szlaku Architektury Drewnianej.	2018-03-13	2018-01-02	2019-12-31	396 650,00	294 919,97
GMINA PIERZCHNICA	Zwiększenie atrakcyjności dziedzictwa kulturowego oraz rozbudowa infrastruktury kulturalnej na terenie Gminy Pierzchnica	2018-03-16	2017-02-01	2019-03-31	765 280,82	499 899,01
GMINA SOLEC-ZDRÓJ	Poszerzenie oferty kulturalnej na terenie gminy Solec-Zdrój skierowanej do mieszkańców, turystów oraz kuracjuszy	2018-03-20	2016-05-25	2021-04-30	12 752 034,74	6 799 744,75
PARAFIA RZYM-KAT PW. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO	Rewitalizacja zabytkowego neogotyckiego kościoła pw. Św. Krzyża w Kielcach wraz z przystosowaniem do celów kulturalnych i turystycznych	2018-03-26	2018-01-01	2019-12-31	668 005,99	532 800,00
PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA PW. ŚWIĘTEGO STANISŁAWA BISKUPA MĘCZENNIKA W	Zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez wykonanie prac konserwatorskich Kościoła pw. Świętego Stanisława	2018-04-09	2017-01-02	2021-01-31	800 000,00	500 000,00

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020**

RUSZKOWIE	Biskupa Męczennika w Ruszkowie					
TOWARZYSTWO UPOWSZECHNIANIA KULTURY STAROPOLSKIEJ "ŚMIŁOWSKI DWÓR"	„Renowacja zabytkowej oficyny dworskiej wraz innymi elementami zagospodarowania terenu wokół Zespołu Dworsko - Parkowego”	2018-04-17	2016-09-01	2021-12-31	2 310 401,39	1 847 058,40
GMINA STASZÓW	"Renowacja Pałacu w Wiśniowej"	2018-04-24	2016-12-15	2019-09-30	611 836,24	389 957,75
PARK DZIEDZICTWA GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH „ŁYSA GÓRA”	Ochrona i promocja wielowiekowej spuścizny kulturowej Gór Świętokrzyskich poprzez rozbudowę Parku Dziedzictwa Gór Świętokrzyskich na terenie Gminy Nowa Słupia	2018-04-27	2017-06-01	2022-06-30	21 256 325,61	13 161 748,07
ZWIĄZEK GMIN GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH	Renowacja obiektów zabytkowych wraz z przebudową i wyposażeniem obiektów publicznej infrastruktury kulturalnej na obszarze gmin Gór Świętokrzyskich	2018-04-30	2016-06-01	2023-03-31	11 446 575,39	6 183 463,92
MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY IM. ALEKSANDRA PATKOWSKIEGO W OŻAROWIE	Modernizacja budynku M-GOK w Ożarowie szansą na zwiększenie oferty kulturalnej	2018-05-09	2017-10-01	2019-10-30	794 149,97	499 481,46
GMINA KIELCE	Adaptacja budynków zespołu powięziennego przy ul. Zamkowej w Kielcach pod potrzeby Teatru Lalki i Aktora "Kubuś"	2018-06-29	2016-02-01	2023-03-31	34 448 339,00	13 000 200,00
ZWIĄZEK GMIN GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH	Śladami kultury benedyktyńskiej	2018-06-29	2019-01-02	2023-03-31	20 033 380,00	15 682 304,00
GMINA ŁĄCZNA	Poprawa dostępu do infrastruktury kultury oraz zwiększenie oferty kulturalnej na terenie Gminy Łączna	2018-08-09	2017-01-01	2019-12-31	639 107,20	474 795,79
ZESPÓŁ PAŁACOWY SP. Z O.O.	Pałac Popielów – ucz się przeszłością, doświadczaj teraźniejszości, patrz w przyszłość	2018-08-22	2017-07-01	2022-06-30	16 613 218,30	9 849 138,48
TOWARZYSTWO UPOWSZECHNIANIA KULTURY STAROPOLSKIEJ "ŚMIŁOWSKI DWÓR"	Prace remontowo-konserwatorskie przy XVIII wiecznym dworze wchodzącym w skład założenia dworsko-parkowego w Śmiłowie wraz z zagospodarowaniem terenu wokół dworu- prowadzące do zachowania i zabezpieczenia obiektu dziedzictwa kulturowego i obiektu zabytkowego	2018-09-25	2017-01-01	2021-12-31	635 814,87	499 356,00
GMINA ŁUBNICE	Zwiększenie oferty kulturalnej na terenie Powiatu Staszowskiego poprzez kompleksową modernizację obiektów kultury w Gminie Łubnice	2018-10-01	2017-12-01	2019-10-31	896 689,60	500 000,00

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020**

GMINA BIELINY	Podwyższenie walorów dziedzictwa kulturowego oraz rozbudowa infrastruktury kulturalnej i turystycznej poprzez rewitalizację Zespołu Klasztornego na Świętym Krzyżu wraz z rozbudową Osady Średniowiecznej	2018-10-04	2016-04-04	2023-04-28	23 433 524,62	16 510 971,58
GMINA BUSKO-ZDRÓJ	„Park Zdrojowy Busko-Zdrój-zachowanie, promocja i udostępnienie”	2018-10-31	2017-07-03	2021-10-29	20 345 595,81	13 446 633,22
SAMORZĄDOWA INSTYTUCJA KULTURY ZABYTKOWY ZAKŁAD HUTNICZY W MALEŃCU	Utworzenie Centrum Starych Technologii Metalurgicznych i Hydroenergetycznych przy Zabytkowym Zakładzie Hutniczym w Maleńcu poprzez rewaloryzację, udostępnienie i wykorzystanie zasobów kulturowych zabytkowego zespołu zakładu przemysłowego w działalności edukacyjnej, kulturalnej i turystycznej	2018-10-31	2015-10-02	2019-11-30	946 654,01	533 328,00
MIASTO I GMINA MORAWICA	Rozbudowa budynku Ośrodka Tradycji Garncarstwa w Chałupkach wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku	2018-11-15	2018-04-11	2019-08-31	543 561,88	283 200,00
TEATR IM. STEFANA ŻEROMSKIEGO W KIELCACH	Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa zabytkowego obiektu teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach	2018-11-15	2016-11-30	2023-04-30	20 967 205,39	14 135 779,59
GMINA CHĘCINY	Zachowanie dziedzictwa historii poprzez utworzenie szlaku kulturowego w Chęcinach "Śladami Króla Łokietka"	2018-11-16	2018-02-28	2019-01-15	705 446,80	498 207,45
EUROPEJSKIE CENTRUM BAJKI IM. KOZIOŁKA MATOŁKA W PACANOWIE	Rozbudowa Europejskiego Centrum Bajki o Park Edukacyjny "Akademia Bajki w Pacanowie"	2018-11-20	2019-01-01	2022-04-28	21 095 763,82	16 466 828,33
MUZEUM WSI KIELECKIEJ	Rozwój zasobów niezbędnych do prowadzenia procesu udostępniania zbiorów.	2018-12-17	2017-07-03	2021-12-31	548 684,90	296 075,21
GMINA CHĘCINY	Zachowanie dziedzictwa kulturowego Gminy Chęciny poprzez przebudowę, odrestaurowanie i wyposażenie zabytkowego budynku Synagogi oraz utworzenie Centrum Pamięci Kultury Żydowskiej w Chęcinach	2019-05-09	2019-01-02	2023-09-30	5 448 535,28	5 176 108,52

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

W latach 2019–2020 Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Środowiska nie realizował żadnych projektów w obiektach zabytkowych województwa świętokrzyskiego. Jednakże w ramach projektów grantowych zrealizowane zostały następujące zadania wspierające zachowanie dziedzictwa niematerialnego regionu:

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa Beneficjenta	Kwota pomocy w zł
1.	"Morawicki folklor dziedzictwem kultury - zakup strojów ludowych"	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Morawickiej	18 560
2.	„Zachowanie niematerialnego dziedzictwa lokalnego poprzez zakup strojów ludowych oraz promocje zespołów ludowych”	Fundacja PROM	6 215
3.	„Kultywowanie tradycji poprzez zakup butów i strojów ludowych dla członków Stowarzyszenia Przyjaciół Szkoły w Rudzie Strawczyńskiej”	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Rudzie Strawczyńskiej	10 314
4.	„Zakup strojów ludowych”	Stowarzyszenie AKTYWNA NOWA WIEŚ	10 764
5.	„Zakup strojów regionalnych”	Stowarzyszenie "Tynieckanki"	6 128
6.	„Zakup strojów ludowych”	Koło Gospodyń Wiejskich Gręboszów	18 750

Na mocy art. 71. Ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami:

1. W zakresie sprawowania opieki nad zabytkami osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna posiadająca tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego finansuje prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy tym zabytku.
2. Sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny, określony w ust. 1, posiada jednostka samorządu terytorialnego, jest zadaniem własnym tej jednostki.

**ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ SAMORZĄDOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

MUZEUM NARODOWE W KIELCACH

Wysokość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane zabytków w budżecie instytucji w latach 2019-2020.

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków	Rok
„Pałac w muzeum, Muzeum w Pałacu” Ochrona, zachowanie i udostępnienie na cele publiczne zabytków ruchomych i nieruchomych o znaczeniu ogólnopolskim 1 Remont elewacji budynków Pałacu Zakres prac obejmuje: - remont elewacji budynków: konserwacja kamiennych detali architektonicznych, sgrafita, sklepienia w loggii zachodniej, szpachlowanie ścian z czesiołą wymianą tynków renowacyjnych w części cokołowej, scalenie	6 084 318,81	2019

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020**

<p>kolorystyczne tynków na elewacjach pałacu z wieżami, częściowy remont i wymiana pokrycia dachowego; -rekonstrukcja postaci posłów moskiewskich i szwedzkich z wykonaniem modeli gipsowych, makiety ściany parawanowej oraz przekucia figur modeli w piaskowcu -instalacje elektryczne p. oblodzeniowe</p> <p>2. Wewnętrzne instalacje zabezpieczające Zakres prac obejmował: -system sygnalizacji włamania i napadu (SSWN) oraz System indywidualnej ochrony dzieł sztuki -system telewizji dozorowej (CCTV) -system Sygnalizacji Pożaru (SSP) -system wideo domofonowy cyfrowy -demontaż istniejących urządzeń SSP wraz z utylizacją izotopowych czujek dymu -wykonanie bruzd otworów w ścianach i stropach z uzupełnieniem miejscowym tynków -montaż instalacji przewodowej oraz urządzeń z uruchomieniem, konfiguracją i programowaniem</p> <p>3. Remont i przebudowa pomieszczeń sanitarnych i pomocniczych dla zadania pn. Modernizacja aranżacji wystawy Galerii Malarstwa Polskiego i Sztuki w Skrzydle Północnym Pałacu Biskupów Krakowskich w Kielcach -zakończono remont i przebudowę pomieszczeń sanitarnych i pomocniczych z przebudową kanalizacji sanitarnych w budynkach; Skrzydła północnego, Skrzydła południowego z oficyną zachodnią i fragmentu kanalizacji w Korpusie głównym</p> <p>4. Modernizacja aranżacji wystawy Galerii Malarstwa Polskiego i Sztuki w Skrzydle Północnym Pałacu Biskupów Krakowskich w Kielcach -autorskie kompleksowe opracowanie kolorystyczne i materiałowe projektu aranżacji wnętrz stałej ekspozycji -aranżacja wnętrz ekspozycyjnych obejmująca wykonanie i montaż kompletnego wyposażenia ekspozycyjnego -wymiana oświetlenia ekspozycyjnego z modernizacją osprzętu elektrycznego -roboty budowlane zachowawcze w zakresie ścian i podłóg</p>		
<p>„Pałac w muzeum, Muzeum w Pałacu” Ochrona, zachowanie i udostępnienie na cele publiczne zabytków ruchomych i nieruchomych o znaczeniu ogólnopolskim</p> <p>1 Remont elewacji budynków Pałacu: Zakres prac obejmuje: - remont elewacji budynków: konserwacja kamiennych detali architektonicznych, sgrafita, szpachlowanie ścian z częściową wymianą tynków renowacyjnych w części cokołowej, scalenie kolorystyczne tynków na elewacjach pałacu z wieżami oraz na skrzydle południowym - strona południowa, częściowy remont i wymiana pokrycia dachowego: -instalacje elektryczne p. oblodzeniowe</p>	8 313 499,13	2020
<p>Modernizacja Muzeum Archeologicznego w Wiślicy jako Oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach wraz z otoczeniem w celu zabezpieczenia i ochrony unikatowych obiektów dziedzictwa narodowego - prace archeologiczne, konserwatorskie, remontowo-renowacyjne przy przebudowie i rozbudowie Pawilonu archeologicznego, ekspozycji archeologicznej w Podziemiach Kolegiaty, inwentaryzacja architektoniczna i konserwatorska obiektów - uzbrojenie terenu, zabezpieczenie konstrukcyjne i przeciwwilgociowe</p>	943 534,32	2019
<p>Modernizacja Muzeum Archeologicznego w Wiślicy jako Oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach wraz z otoczeniem w celu zabezpieczenia i ochrony unikatowych obiektów dziedzictwa narodowego - prace archeologiczne, konserwatorskie, remontowo-renowacyjne przy przebudowie i rozbudowie Pawilonu archeologicznego, ekspozycji archeologicznej w Podziemiach Kolegiaty, inwentaryzacja architektoniczna i konserwatorska obiektów - uzbrojenie terenu, zabezpieczenie konstrukcyjne i przeciwwilgociowe</p>	2 565 629,75	2020

**Wykorzystanie środków zewnętrznych na prace przy obiektach zabytkowych
w latach 2019-2020 – prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane**

Źródła dofinansowania	Nazwa zadania	Wartość przyznanej dotacji	Rok
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Realizacja Projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 pn. <i>Pałac w muzeum, Muzeum w Pałacu. Ochrona, zachowanie i udostępnienie na cele publiczne zabytków ruchomych i nieruchomych o znaczeniu ogólnopolskim</i>	5.024.329,11	2019
Budżet Państwa - Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – dotacja celowa na wkład własny do projektu		886.646,34	
Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – dotacja celowa na sfinansowanie podatku VAT niepodlegającego odliczeniu przy realizacji projektu		173.343,36	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Realizacja Projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 pn. <i>Pałac w muzeum, Muzeum w Pałacu. Ochrona, zachowanie i udostępnienie na cele publiczne zabytków ruchomych i nieruchomych o znaczeniu ogólnopolskim</i>	7.039.031,91	2020
Budżet Państwa - Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – dotacja celowa na wkład własny do projektu		1.242.182,14	
Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – dotacja celowa na sfinansowanie podatku VAT niepodlegającego odliczeniu przy realizacji projektu		32.285,08	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Realizacja Projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 pn. <i>Modernizacja Muzeum Archeologicznego w Wiślicy jako Oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach wraz z otoczeniem w celu zabezpieczenia i ochrony unikatowych obiektów dziedzictwa narodowego</i>	841.601,14	2019
Budżet Państwa - Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – dotacja celowa na wkład własny do projektu		74.258,93	
Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego –dotacja celowa na wkład własny do projektu		21.179,27	
Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – dotacja celowa na sfinansowanie podatku VAT niepodlegającego odliczeniu przy realizacji projektu		6.494,98	
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego		1.911.549,51	
Budżet Państwa - Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – dotacja celowa na wkład własny do projektu	Realizacja Projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 –	168.666,15	

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego –dotacja celowa na wkład własny do projektu	2020 pn. <i>Modernizacja Muzeum Archeologicznego w Wiślicy jako Oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach wraz z otoczeniem w celu zabezpieczenia i ochrony unikatowych obiektów dziedzictwa narodowego</i>	444.494,63	2020
Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – dotacja celowa na sfinansowanie podatku VAT niepodlegającego odliczeniu przy realizacji projektu		40.919,46	

Poniższe wskaźniki obrazują niektóre elementy działalności statutowej, a także zakres wykonanych prac konserwatorskich i zabezpieczających, zrealizowanych przy udziale środków zewnętrznych. Dane szczegółowe pozwalają na orientację w zakresie liczby i znaczenia poszczególnych elementów działalności statutowej.

ROK	WSKAŹNIKI	JEDN. MIARY	ILOŚĆ
2019 Realizacja Projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 pn. <i>Pałac w muzeum, Muzeum w Pałacu. Ochrona, zachowanie i udostępnienie na cele publiczne zabytków ruchomych i nieruchomych o znaczeniu ogólnopolskim</i>	1. Liczba zakupionego trwałego wyposażenia w ramach projektu. 2. Modernizacja aranżacji wystawy Galeria Malarstwa Polskiego i Europejskiej Sztuki Zdobniczej w ramach projektu.	szt. szt.	183 1
2020 Realizacja Projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 pn. <i>Pałac w muzeum, Muzeum w Pałacu. Ochrona, zachowanie i udostępnienie na cele publiczne zabytków ruchomych i nieruchomych o znaczeniu ogólnopolskim</i>	1. Konserwacja zabytkowych tapiserii, w ramach projektu, ze zbiorów Muzeum: <i>Triumf Ateny</i> i <i>Bitwa nad Granikiem</i>	szt.	2
2019 i 2020 Realizacja Projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 pn. <i>Modernizacja Muzeum Archeologicznego w Wiślicy, jako Oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach wraz z otoczeniem w celu zabezpieczenia i ochrony unikatowych obiektów dziedzictwa narodowego</i>	Brak wskaźników w latach 2019-2020. Wartość docelowa wskaźników produktu i rezultatu zostanie osiągnięta po zakończeniu realizacji projektu w 2021 r.		0

**Nabytki - Muzeum Narodowe w Kielcach
2019 r.
Muzealia**

DZIAŁ	dary		Zakupy		Razem	
	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]
Dział Historii Naturalnej	1	3 500			1	3 500,00
Dział Historii	1	30 000			1	30 000,00
Dział Historii - Militaria	1	15 000			1	15 000,00
Dział Historii -Numizmatyka	28	9 909,76			28	9 909,76
Dział Malarstwa i Rzeźby			1	110 000	1	110 000,00
Dział Rzemiosła Artystycznego	1	2 200			1	2 200,00

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

Dział Sztuki Ludowej			2	600	2	600,00
Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, Oddział MNKi			1	59 000	1	59 000,00
razem:	32	60 609,76	4	169 600	36	230 209,76

Dary:

Na dary pozyskane do zbiorów w 2019 roku składają się: włączona do zbiorów działu historii naturalnej skamielina - czaszka tura, dar osoby prywatnej; rękopis Józefa Piłsudskiego – dział historii; orzełek wojskowy, 1915 r. - militaria; monety kolekcjonerskie przekazywane sukcesywnie przez Narodowy Bank Polski do kolekcji numizmatycznej oraz porcelana wytwórni Baranówka, dar osoby prywatnej.

Zakupy:

W 2019 r. zakupiony do zbiorów Działu Malarstwa i Rzeźby obraz Józefa Szermentowskiego wzbogacił kolekcję dzieł tego twórcy w tutejszych zbiorach, podobnie jak zakupiona rzeźba Tadeusza Żaka i pastel Marianny Wiśnios wzbogaciły zespoły prac tych twórców w Dziale Sztuki Ludowej. Do zbiorów Pałacyku Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku zakupiono obraz olejny Henryka Sienkiewicza.

Książka materiałowa

DZIAŁ	Dary wartość		Zakupy		Razem	
	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]
Dział Historii - Lapidarium	2	1100			2	1 100,00
Dział Rycin	1	200			1	200
razem:	3	1 300			3	1 300,00

2020 r.

Muzealia

DZIAŁ	dary wartość		Zakupy		Razem	
	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]
Dział Sztuki Współczesnej	1	15 000			1	15 000,00
razem:	1	15 000			1	15 000,-

Obraz Jerzego Piotrowicza (1943-1999), dar Towarzystwa jego imienia, Poznań

Książka materiałowa

DZIAŁ	dary wartość		Zakupy		Razem	
	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]
Dział Rzemiosła Artystycznego	16	275			16	275,00
Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, Oddział MNKi	1	2000			1	2000,00
razem:	17	275			17	2 275,00

LICZBA ODWIEDZAJĄCYCH, LEKCJI, ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH I WARSZTATÓW

Lp.	Okres	Liczba odwiedzających			Lekcje muzealne			Przychody ze sprzedaży biletów w zł
		liczba sprzedanych biletów	Liczba darmowych biletów	łącznie	liczba lekcji	liczba uczestników	łącznie koszt	
	2019	75 834	37 038	112 872	602	11 972	46 135	293.303,87
	2020	25 650	15 776	41 426	92	5 134	7 686	170.076,02
	Ogółem	101 484	52 814	154 298	694	17 106	53 821	463.379,89

LICZBA WYSTAW, OBIEKTÓW PODDANYCH DIGITALIZACJI

Lp.	Okres	Liczba wystaw				Liczba nowych wystaw	Ilość obiektów poddanych digitalizacji	Koszt digitalizacji zbiorów
		wystawy własne	wystawy gościnne	wystawy własne wyjazdowe	łącznie			
1	2019	21	5	5	28	19	1657	179000
2	2020	14	-	2	16	4	1441	167000
3	Ogółem	35	5	7	44	23	3098	346000

Wydawnictwa

	2019	Nakład	Liczba stron
Robert Kotowski, <i>Wacława Olszewicza listy do córki</i> ISBN 978-83-62068-43-2		300	360
S. Żeromski, <i>Przedwiośnie</i> , wydanie jubileuszowe ISBN 978-83-62068-42-5		1000	308
A. Kowalska-Lasek, <i>Panna na Oblęgorku i na frankach Nobla</i> <i>Galeria malarstwa polskiego i europejskiej sztuki zdobniczej</i> ISBN 978-83-62068-58-6		300	360
<i>Wasilewski-Żeromski. Korespondencja wzajemna</i> , oprac. Z.J. Adamczyk ISBN 978-83-62068-47-0		1000	326
<i>Stefan Żeromski – twórca, działacz, obywatel</i> , materiały konferencji naukowej ISBN 978-83-62068-62-3		300	168
<i>Język w komunikowaniu i dyskursie</i> , pod red. Piotra Zbróga ISBN 978-83-62068-50-0		wersja elektr.	310
<i>System i norma w perspektywie lingwistycznej</i> , pod red. Piotra Zbróga ISBN 978-83-62068-54-8		wersja elektr.	278
<i>Z problematyki badań literaturoznawczych</i> , pod red. Małgorzaty Krzysztofik ISBN 978-83-62068-51-7		wersja elektr.	224
<i>W kręgu zagadnień literatury powszechnej</i> , pod red. Roberta Kotowskiego i Iwony Mityk ISBN 978-83-62068-55-5		wersja elektr.	244
<i>Strach</i> – publikacja towarzysząca wystawie czasowej ISBN 978-83-62068-59-3		300	72
<i>100-lecie policji miasta Kielce</i> (we współpracy z Wyższą Szkołą Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych) ISBN 978-83-62068-46-3		200	518

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

<i>Museums and identities. Planning an Extended Museum</i> (we współpracy z Muzeum Jana III Sobieskiego w Wilanowie, Muzeum Sztuki współczesnej w Krakowie i Muzeum w Wieliczce) ISBN 978-83-66104-22-8	1000	312
suma	6400	3740

2020	Nakład	Liczba stron
Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach, t.33 ISSN 0137-2866	wersja elektr.	264
Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach, t.34 ISSN 0137-2866	wersja elektr.	220
Museotherapy. How Does It Work? Museum as a Place of Therapy 978-83-62068-70-8	300	128
Paweł Grzesik, Gabinet Numizmatyczny 978-83-62068-66-1	1200	48
Paweł Grzesik, Biel, Czerwień, Braterstwo, wyd. II poprawione (we współpracy z Fundacją Pomoc Polakom na Wschodzie)	13000	48
Wiesław Cetera, Poligrafia w okresie pandemii 978-83-62068-67-8	500	168
suma	15000	876

Projekty edukacyjne 2019-2020

Rok	Projekty edukacyjne	Liczba uczestników projektu
2019	Kontynuacja projektu „Muzeum bliżej nas” – umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami i wykluczonym uczestniczenia w bezpłatnych zajęciach i warsztatach oraz zwiedzaniu ekspozycji stałych.	2940 osób, 163 grupy
	Kontynuacja projektu „Kulturalny Wolontariat” – uczestnictwo wolontariuszy Muzeum w działaniach edukacyjnych.	39 wolontariuszy, udział w 15 działaniach w muzeum
2020	Kontynuacja projektu „Muzeum bliżej nas”.	428 osób, 26 grup
	Kontynuacja projektu „Kulturalny Wolontariat” – współpraca z wolontariuszami Muzeum w działaniach online prowadzonych w social mediach.	22 wolontariuszy
	Projekt „Dla pokrzepienia serc...” Dziedzictwo Niepodległej sfinansowanego ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 – w ramach projektu opracowano i udostępniono zajęcia edukacyjne online, filmy i quizy edukacyjne oraz spacerzy wirtualne po ekspozycjach związanych z odzyskaniem niepodległości.	235 działań
	Wydarzenie na Facebooku: Edukacja #online z MNKi! – zamieszczanie postów edukacyjnych dotyczących artystów i ekspozycji stałych oddziałów oraz warsztatów manualnych krok po kroku	251 działań dla 18 369 oglądających
	Projekt „Zobacz, usłysz, przeczytaj” – cykl filmów edukacyjnych, nauka słówek Polskiego Języka Migowego	8 filmów – 411 wyświetleń

MUZEUM WSI KIELECKIEJ W KIELCACH

W Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach bardzo istotnym oddziałem jest – Park Etnograficzny w Tokarni, który wpisany jest do rejestru zabytków nieruchomych jako całość, natomiast znajdujące się w nim obiekty architektoniczne wymienione są w księdze inwentarzowej architektury Muzeum Wsi Kieleckiej.

W Parku Etnograficznym w Tokarni odtworzono typowe układy osadnicze wiosek z różnych subregionów Kielecczyzny: Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Sandomierskiej i Niecki Nidziańskiej a także pokazano sektor dworski z typowymi zabudowaniami dla dworu tj. dwór, ośmiorak dla służby, stodoły i spichlerze dworskie. Ponadto pokazano również dawne, małe miasteczko na Kielecczyźnie z rynkiem, przy którym prezentowana jest zabudowa szczytowa przy jednej pierzei, kościół, plebania, organistówka a także sklep, krawca, fotografa, apteka.

Ponadto oddziałami Muzeum Wsi kieleckiej są: Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie, upamiętniające pacyfikację wsi polskich podczas II w Wojny Światowej, posesja w Kielcach przy ul. Jana Pawła II 6, na której znajduje się zabytkowy, drewniany Dworek Laszczyków wraz z budynkiem administracyjno-wystawienniczym, zagroda z w Bodzentynie – obiekt in situ, prezentujący dawne drewniane budownictwo małych miast w naturalnym środowisku oraz kamienny wiatrak, typu „holender” w Szwarzowicach.

Wysokość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane obiektów zabytkowych w latach 2019-2020

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków w zł	Rok
Konserwacja eksponatów z obozów Auschwitz-Birkenau, Gross-Rosen oraz Hasag	28 905,00 brutto, w tym dotacja NIMOZ: 23 003,10, środki MWK - 5 901,90 zł	2019
Zagroda Czernikiewiczów w Bodzentynie - wykonanie remontu izby nr IV wraz z jej przystosowaniem dla osób z dysfunkcją narządów ruchu poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz malowanie elewacji Zagrody	30 750,00 brutto w tym: środki MWK 30 750,00	2020

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

Zagroda Czernikiewiczów – roboty budowlane polegające na wykonaniu przyłącza wodociągowego, przyłącza kanalizacji sanitarnej oraz wykonaniu węzła sanitarnego przystosowanego dla osób z dysfunkcją narządów ruchu poruszających się na wózkach inwalidzkich, przebudowę instalacji elektrycznej siłowej oraz oświetleniowej, wykonanie w izbie nr IV instalacji ogrzewania na podczerwień oraz instalacji nagłośnieniowej, wyposażenie obiektu w przenośną platformę wjazdową	136 658,00 brutto w tym: EFRR 78 003,11 dotacja województwa. 26 001,03 środki MWK – 32 653,86	2020
Zagroda Czernikiewiczów – wykonanie remontu zabytkowego pieca wraz z jego uruchomieniem w izbie nr IV Zagrody	21 894,00 brutto w tym: EFRR–10 791,22, dotacja województwa – 3 597,08 środki MWK – 7 505,70	2020
Konserwacja obiektów ruchomych z Kościoła z Rogowa cz. IV	39 000,00 brutto, w tym dotacja NIMOZ 31 200,00 dotacja województwa 7 800,00 zł.	2020
Wykonanie remontu (wymiany) pokrycia dachu ze słomy w obiektach muzealnych: Chałupa ze Złotnik i Chałupa z Okołu	153 688,50 brutto w tym dotacja województwa – 124 950,00 środki MWK- 28 738,50	2020

Poniższe wskaźniki obrazują niektóre elementy działalności statutowej Muzeum Wsi Kieleckiej, a także zakres wykonanych prac konserwatorskich i zabezpieczających, zrealizowanych przy udziale środków zewnętrznych. Dane szczegółowe pozwalają na orientację w zakresie liczby i znaczenia poszczególnych elementów działalności statutowej.

ROK	WSKAŹNIKI	JEDN.MIARY	ILOŚĆ
2019-2020	Liczba zabytków nieruchomych poddanych pracom konserwatorskim, restauratorskim lub robotom budowlanym	szt.	1
2019-2020	Liczba zabytków ruchomych (muzealiów, zabytkowych zbiorów bibliotecznych) poddanych pracom konserwatorskim, restauratorskim.	szt.	13
2019-2020	Liczba dokumentacji i inwentaryzacji wykonanych w ramach prac konserwatorskich	szt.	0
2019-2020	Powierzchnia zabytku poddana pracom konserwatorskim	m2	377,1

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020**

2019-2020	Liczba wykonanych systemów zabezpieczeń w zabytkach (np. system sygnalizacji włamania i napadu, system telewizji dozorowej, system sygnalizacji alarmu pożaru)	kpl.	0
2019-2020	Liczba pozyskanych zabytków (muzealia, zabytkowe zbiory biblioteczne)	szt.	268
2019-2020	Liczba zorganizowanych konferencji	szt.	2
2019-2020	Liczba wydanych książek (tytułów)	szt.	5

**LICZBA ODWIEDZAJĄCYCH, LEKCJI, ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH ORAZ PRZYCHODY
ZE SPRZEDAŻY BILETÓW**

Lp.	Okres	Liczba odwiedzających			Lecje muzealne			Przychody ze sprzedaży biletów
		liczba sprzedanych biletów	Liczba darmowych biletów	łącznie	liczba lekcji	liczba uczestników	łącznie koszt	
1	2019	95 113	54 365	149 478	381	9760	60 250 00 zł	922 791,96
2	2020	49 647	18 184	67 831	16	528	3 900,00 zł	369 772,78

LICZBA WYSTAW, OBIEKTÓW PODDANYCH DIGITALIZACJI

Lp.	Okres	Liczba wystaw				Liczba nowych wystaw	Ilość obiektów poddanych digitalizacji	Koszt digitalizacji zbiorów
		wystawy własne	wystawy gościnne	wystawy własne wyjazdowe	łącznie			
1	2019	7	1		8	8	151	
2	2020	3	2	2	7	5	116	
4	Ogółem	10	3	2	15	13	267	

Digitalizacji dokonano w ramach obowiązków służbowych pracowników, nie jest możliwe wylczenie kosztów tej digitalizacji.

Nabytki:

Dział	dary	zakupy	razem				
	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]	
Dział Zbiorów Muzealnych Muzeum Wsi Kieleckiej (2019)	78			23 343,00 zł			
Dział Zbiorów Muzealnych Muzeum Wsi Kieleckiej (2019)		11 603,87 zł	73				
Dział Zbiorów Muzealnych Muzeum Wsi Kieleckiej (2020)	104			8 090,00 zł			
Dział Zbiorów Muzealnych Muzeum Wsi Kieleckiej (2020)		5 219,00 zł	12				

Charakterystyka eksponatów nabytych w formie zakupu w latach 2019 – 2020 do zbiorów Muzeum Wsi Kieleckiej:

- eksponaty związane z życiem codziennym na wsi kieleckiej,
- eksponaty będące uzupełnieniem kolekcji sztuki ludowej (rzeźba, malarstwo)
- eksponaty związane z rzemiosłem (kowalstwo)

W 2020 r. Muzeum Wsi Kieleckiej zakupiło obiekt architektury drewnianej, modrzewiowy budynek o charakterze dworowym potocznie nazywany „Kałamarzykiem” za kwotę 39 984,00 zł.

Charakterystyka eksponatów nabytych w formie daru w latach 2019 – 2020 do zbiorów Muzeum Wsi Kieleckiej:

- eksponaty związane z życiem codziennym na wsi kieleckiej,
- eksponaty będące uzupełnieniem kolekcji tkanin (elementy stroju ludowego, tkaniny wykonane metodą szydełkową)
- eksponaty będące uzupełnieniem kolekcji sakralnej (elementy wyposażenia kościołów, kaplic).

MUZEUM OKRĘGOWE W SANDOMIERZU

Wysokość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane zabytków w budżecie instytucji w latach 2019-2020.

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków	Rok
Przebudowa wewnętrznej instalacji gazowej w siedzibie Muzeum Okręgowego w Sandomierzu, w zakresie lokalizacji zaworu Mag-3 i punktu pomiarowego.	14 500 zł netto	2019
Konserwacja wewnętrzna (pracownia konserwacji Muzeum Okręgowego w Sandomierzu) 1. 42 obrazy Marii Dawskiej, -konserwacja zachowawcza	Koszt zakupu materiałów: 1700 zł netto	2019

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

<p>rozpoczęta w 2018 r. Prace obejmowały dokumentację fotograficzną przed konserwacją, w trakcie i po zakończeniu prac, praca ukończona</p> <p>2. Dwie fotografie, praca ukończona.</p> <p>3. Fotografia ślubna praca ukończona.</p> <p>4. Obiekty z wystawy archeologicznej (oczyszczenie 26 zabytków metalowych; noże, groty, umba oraz 3 naczyń ceramicznych z wykwitów pleśni, (wykonanie dokumentacji fotograficznej), praca ukończona.</p> <p>5. Konserwacja wybranych rzeźb H. Cichockiego; klejenie ułamanych elementów, praca ukończona.</p> <p>6. Naprawa uszkodzenia ramy do obrazu E. Dwurnika, ukończona.</p> <p>7. Konserwacja techniczna i estetyczna obrazu „Tadeusz Kościuszko”, pełna konserwacja obrazu i ramy, ukończona.</p> <p>8. Konserwacja obrazu „Pejzaż Huculszczyzny” Emila Krcha; ukończona.</p> <p>9. Konserwacja obrazu ludowego „Zbieranie kłosów na pańskim”(MS-1305/e),Stelmach-ukończona</p> <p>10. Konserwacja zachowawcza obiektów z Działu Etnograficznego; kołysek drewnianych, tar.; prace obejmowały oczyszczanie obiektów, działanie środkiem biobójczym, uzupełnianie ubytków, politurowanie, woskowanie; prace rozpoczęte 2019 r.</p>	<p>Roczny koszt utrzymania pracownika - konserwatora zabytków 55.494,50 zł</p>	
<p>Konserwacja zewnętrzna: Puchar nautilus, mon. ABK, Ryga 1 poł.XVII w. i poł. XIX, srebro, muszla głowonoga łodzika, nr inwentarzowy: MS-1115/s. Zakres prac: konserwacja zachowawcza i naprawa</p>	<p>500 zł netto</p>	<p>2019</p>
<p>Konserwacja zewnętrzna: Korona Tory, mon. „VCI” Austro-Węgry 1908, srebro, wym. 40x30 cm, nr inwentarzowy: MS-170/s. Zakres prac: konserwacja zachowawcza i naprawa</p>	<p>Konserwacja została wykonana nieodpłatnie w ramach współpracy artysty z Muzeum Okręgowym w Sandomierzu.</p>	<p>2019</p>
<p>Likwidacja zapadliska przy wieży południowej Zamku Królewskiego w Sandomierzu.</p>	<p>4 102,37 zł netto</p>	<p>2020</p>
<p>Sandomierz, zamek Królewski Kazimierza Wielkiego, Muzeum Okręgowe: montaż nowych systemów bezpieczeństwa przeciwpożarowego i antywłamaniowego</p>	<p>331 701,59 zł netto w tym ze środków MKiDN-328.116,75 zł</p>	<p>2020</p>
<p>Konserwacja wewnętrzna (pracownia konserwacji Muzeum Okręgowego w Sandomierzu)</p> <p>1. Konserwacja ramy do obrazu <i>Dama z barwinkiem</i> J. Haara nr inw. MS 1133/s; wykonanie prac technicznych; oczyszczanie, klejenie, kładzenie pulmentów, następnie złoczeń na poler i mat złotem płatkowym oraz boków w szlagmetal na mikstion. Wykonywanie dokumentacji w formie opisowej i fotograficznej. Praca ukończona.</p> <p>2. Konserwacja ośmiu obiektów z Działu Etnografii (na podstawie protokołu wew. wypożyczenia ET-633/1/2019, ukończona).</p> <p>3. Zabezpieczenie odwrocia obrazu Jerzego Kossaka, <i>Jeździec z koniem</i>, nr inw.: MS-716/s (Dział Sztuki).</p> <p>4. Konserwacja ramy do obrazu A. Kędzierskiego nr inw. MS-929/s; prace techniczne nad ramą przygotowujące powierzchnię pod złoczenia, położenie szlagmetal w płatkach na listwach głównych i złota płatkowego na łączących ornamentach na poler. Wykonywanie dokumentacji w formie opisowej i fotograficznej.</p> <p>5. Konserwacja ramy do obrazu J.P. Mazurkiewicza, nr inw. MS</p>	<p>Koszt zakupu materiałów: 2000 zł netto</p> <p>Roczny koszt utrzymania pracownika - konserwatora zabytków: 59.165,09 zł</p>	

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

<p>125/s; oczyszczenie powierzchni ramy, gintrowanie, klejenie narożników, wymiana elementów konstrukcyjnych od odwrocia, uzupełnianie ubytków, retusz, werniksowanie. Wykonywanie dokumentacji w formie opisowej i fotograficznej.</p> <p>6. Konserwacja obrazu na tekturze J.P. Mazurkiewicza <i>Rapsodia Wojenna</i> nr inw. MS-125/s.</p> <p>7. Konserwacja ramy do obrazu na desce Adoracja Dzieciątka (Muzeum Diecezjalne Dom Długosza w Sandomierzu); wykonanie złoceń na poler i mat złotem płatkowym oraz boków w szlagmetal na mikstion. Wykonywanie dokumentacji w formie opisowej i fotograficznej.</p> <p>8. Konserwacja obrazu na desce Adoracja Dzieciątka (Muzeum Diecezjalne Dom Długosza w Sandomierzu); drobne ubytki i retusze, lokalne uzupełnienie werniksu.</p> <p>9. Oczyszczenie szklanych naczyń aptecznych na medykamenty oraz przyrządu do odczytu OB. (na podst. protokołu wew. wypożyczenia HS-665/5/2020).</p> <p>10. Pełna konserwacja obrazu Zofii Artymowskiej nr inw. MS 2001/s Wykonywanie dokumentacji w formie opisowej i fotograficznej.</p> <p>11. Konserwacja ramy do obrazu A. Karpińskiego: m.in. złączenie szlagmetalem na mikstion, nr inw. MS 1718/s.</p> <p>12. Konserwacja obrazu W. Świeżyńskiej-Schizłowej, dokumentacja fotograficzna, obróbka zdjęć. MOS/s-2587.</p> <p>13. Konserwacja ramy do obrazu J.P. Mazurkiewicza, <i>Dziewczyna z dzbanem</i> nr inw. MOS/S-2416</p> <p>14. Konserwacja obrazu na sklejce J.P. Mazurkiewicza <i>Dziewczyna z dzbanem</i>, nr inw. MOS/S-2416. Wykonywanie dokumentacji w formie opisowej i fotograficznej.</p> <p>15. Konserwacja zachowawcza obiektów archeologicznych ze stanowiska Stary Garbów st.</p> <p>16. Konserwacja tablicy z getta z Zawichostu, własność Gminnego Ośrodka Kultury w Zawichoście, na potrzeby Działu Historii, obiekt eksponowany na wystawie czasowej <i>Nieobecni</i>. Pełna konserwacja, ukończona.</p> <p>17. Konserwacja (oczyszczenie, sklejenie uszkodzonych elementów, zabezpieczenie powierzchni) 25 obiektów z Działu Etnografii (rzeźba ludowa); protokół wew. przekazania nr GI-633-6/2020, praca rozpoczęta.</p> <p>18. Konserwacja obrazu Z. Kurowskiego „Sandomierz I”, olej, MS-2110/s (usuwanie pożółkłego werniksu)</p> <p>19. Konserwacja zwieńczenia ławy na kuchni królewskiej uszkodzonej podczas prac technicznych, remontowych, nr inw. MS-877/s. Klejenie, retuszowanie nastawy, woskowanie, ukończone.</p>		
<p>Konserwacja zewnętrzna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grot strzały, żelazny, XI-XII w. o nr inwentarzowym MS-1148/Dep 2. Żelazny grot oszczepu okres rzymski C1-C2 o nr inwentarzowym MS-1160/Dep 	<p>230 zł netto</p>	<p>2020</p>
<p>Ogółem: 469 393, 55 zł</p>		

Nabytki 2019 r.

Dział	dary	zakupy	razem			
	ilość		ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]
Archeologiczny	0	0	0	0		0
Etnograficzny	64	32	96	3675		15 070zł
Literatury	0	0	0	0		0
Historyczny	271	4	275	18 745, 76 zł		408 zł
Sztuki	185	3	188	51 850 zł		57 300 zł
razem:	520	39	559	74 270, 76 zł		72 778 zł

Łączna ilość wszystkich przyjętych na własność zbiorów: 559 sztuk o łącznej wartości:

147 048, 76 zł; Dział Historyczny: 4 sztuki; Dział Etnograficzny: 32 sztuki

Zakup strojów ludowych został dofinansowany z Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Kultura Interwencje.

Zakupy: 30 szt. (rekonstrukcje sandomierskich strojów ludowych)

Dział Sztuki: 3 szt.

Dary: dary od osób prywatnych: 43 szt.:

Pamiętki po Majorze Władysławie Martyniuku – 43 szt., łączna wartość zespołu 4336 zł, dar Pani Jadwiga Teresa Banaszekiewicz, zam. Andruszkowice:

Przekazy: 38 szt.:7689,76 zł

Depozyt przejęty na własność - 190 szt.:

Wartość: 6720 zł - od Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach Delegatura w Sandomierzu Decyzja Nr 4/2019.C z dnia 31.07.2019 r.

Przekazy: 22 sztuk: przekaz z MSZ w Warszawie: 12 szt. mebli i 10 prac malarskich

Nabytki 2020 r.

Dział	dary	zakupy	razem			
	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]
Archeologiczny	0	0	0	0		0
Etnograficzny	4	0	4	455 zł		0
Historyczny	254	412	666	18 640 zł		2918, 49 zł
Literatury	640	48	688	15 850 zł		1900 zł
Sztuki	5	2	7	1600 zł		2600 zł
razem:	903	462	1365	36 545 zł		7418, 49 zł

Łączna ilość wszystkich przyjętych na własność zbiorów: 1365 sztuk o łącznej wartości: 43 963, 49 zł.

Dział Sztuki: 2 sztuki na kwotę 2.600,- zł

Dział Historyczny: 412 sztuki na kwotę 2.918,49 zł

Dział Literatury: 48 sztuk na kwotę 1.900,- zł

Dary: (Dział Etnograficzny: 4 sztuki na kwotę 455,- zł

Dział Historyczny: 254 sztuki na kwotę 18.640,- zł

Dział Sztuki: 5 sztuk na kwotę 1.600,- zł

Dział Literatury: 640 sztuk na kwotę 15.850,- zł

**Wykorzystanie środków zewnętrznych na prace przy obiektach zabytkowych
w latach 2019-2020 – prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane**

Źródła dofinansowania	Nazwa zadania	Wartość przyznanej dotacji	Rok
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Sandomierz, zamek Królewski Kazimierza Wielkiego, Muzeum Okręgowe: montaż nowych systemów bezpieczeństwa przeciwpożarowego i antywłamaniowego	328.116,75	2020

WOJEWÓDZKI DOM KULTURY IM. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W KIELCACH

W latach 2019-2020 instytucja wykonywała bieżące prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkowej siedzibie - Wojewódzkiego Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego Kielcach. Realizowano działania z zakresu dokumentowania i tworzenia dóbr kultury, tworzenia warunków dla rozwoju folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego, z dziedzictwem niematerialnym, jego promocją, popularyzacją, edukacją o dziedzictwie kulturowym. Do znaczących wydarzeń obejmujących promocję, popularyzację dziedzictwa kulturowego należy zaliczyć:

- ✓ Buskie Spotkania z Folklorem – cykliczne przedsięwzięcie w formie konkursu;
- ✓ Dziecięca Estrada Folkloru – konkurs którego celem nadrzędnym jest krzewienie kultury ludowej wśród najmłodszego pokolenia mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Cyklicznie w przedsięwzięciu bierze udział kilkaset dzieci – członków zespołów folklorystycznych oraz solistów;
- ✓ Regionalny Przegląd Gadek „Toto nase ludowe godanie” – konkurs popularyzujący ginącą formę kultury, jaką jest gwara ludowa, ze szczególnym naciskiem na jej cechy charakterystyczne występujące na terenie regionu świętokrzyskiego;
- ✓ Wojewódzki Przegląd Zespołów Kolędniczych – konkurs popularyzujący tradycyjne formy kolędowania, występujące w przeszłości na terenie województwa świętokrzyskiego, kultywowane w niektórych jego rejonach;
- ✓ Świętokrzyski Konkurs Kolęd i Pastorałek – konkurs którego jednym z głównych celów jest zachęcenie uczestników do poszukiwań zapomnianych kolęd i pastorałek z przekazów, lub znajdujących się w starych opracowaniach, zbiorach i kantyczkach;
- ✓ Świętokrzyski Przegląd Teatrów Wiejskich – konkurs popularyzujący dawne obrzędy, zwyczaje, obyczaje, jak również uroczystości i codzienne zajęcia ludności wiejskiej regionu świętokrzyskiego w formie inscenizacyjnej. Elementem nierozdzielalnym Przeglądu jest zachowanie gwary ludowej oraz elementów muzycznych dawnej kielecczyzny;
- ✓ Świętokrzyski Konkurs Sztuki Ludowej – konkurs dla twórców ludowych województwa świętokrzyskiego w zakresie malarstwa, rzeźby, płaskorzeźby, ceramiki i kowalstwa.
- ✓ Ogólnopolski Festiwal Tańca 2019 – wzięło w nim udział 500 młodych tancerzy z różnych stron kraju;
- ✓ Ogólnopolski Konkurs Recytatorski.

Prowadzono działalność edukacyjną na obszarach wiejskich, dla zespołów ludowych:

- ✓ szkolenia z tematyki obrzędowej okresu wiosennego dla członków zespołów ludowych z terenu powiatu kieleckiego;
- ✓ szkolenie dla zespołów obrzędowych nt. „Triduum paschalnego”;
- ✓ szkolenia nt. zwyczajów wiosennych i letnich, wykład o zwyczajach majówkowych w Polsce i świecie, szkolenie nt. Zielone Świątki, zwyczajów ludowych na Boże Ciało, konsultacje dot. zwyczaju „zażynek” na wsi kieleckiej, wykład o zwyczajach jesiennych na wsi dla kół gospodyń wiejskich, wykład „Święty Michał wszystko z pól pospychał”, czyli o obrzędowości jesiennej na wsi;

Ponadto realizowano i uczestniczono w następujących wydarzeniach:

- ✓ Świętokrzyskie Dożynki Wojewódzkie – przedsięwzięcie realizowane przez WDK, podsumowujące okres plonów. Działanie mające na celu popularyzację i konfrontację dorobku wszystkich powiatów województwa świętokrzyskiego w zakresie sztuki ludowej tj. tworzenie wieńców dożynkowych oraz muzycznej prezentacji poszczególnych delegacji powiatowych.
- ✓ Dożynki Prezydenckie w Spale – delegacja i organizacja stoiska woj. świętokrzyskiego na ogólnopolskim podsumowaniu okresu plonów, w zakresie popularyzacji kultury ludowej województwa świętokrzyskiego.
- ✓ wykłady i spotkania w Izbie Regionalnej z przedszkolakami, młodzieżą i studentami, promocja sztuki ludowej regionu świętokrzyskiego – stała wystawa w gablotach znajdujących się na holu WDK oraz w Izbie Regionalnej.
- ✓ Wojewódzki Finał konkursu Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów – przedsięwzięcie realizowane przez WDK, prezentujące tradycje kulinarne województwa świętokrzyskiego.
- ✓ uroczyste obchody Święta Trzech Króli w Kielcach zorg. wspólnie z Kurią Diecezjalną w Kielcach i środowiskami samorządowców, biznesmenów i naukowców kieleckich.
- ✓ prezentacja zwycięzców Internetowego Konkursu Plastycznego „Oblicza Marszałka Józefa Piłsudskiego”.
- ✓ Obchody 100 rocznicy powstania 2. Pułku Artylerii Lekkiej w Kielcach. Publiczność około 500 osób
- ✓ otwarcie wystawy kolekcjonerskiej przygotowanej z okazji 100. rocznicy urodzin Jana Pawła II (zorg. w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Kielecki Klub Kolekcjonera i kieleckim oddziałem Polskiego Związku Filatelistów).
- ✓ zaprezentowano wystawę plakatów „1920. Wojna Światów” przygotowaną przez KGHM Polska Miedź S.A. z okazji 100. rocznicy zwycięstwa Polaków w Bitwie Warszawskiej.
- ✓ odbyło się otwarcie wystawy patriotycznej ukazującej wysiłek polskich żołnierzy w walkach powstrzymujących marsz Wehrmachtu w pierwszych dniach września 1939 r. Zbiory zaprezentowali członkowie SHR 4 pp Leg Kielce.
- ✓

Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach prowadzi szeroką działalność edukacyjną w formie warsztatów i indywidualnych konsultacji dla zespołów folklorystycznych, kapel i solistów, w zakresie doradztwa repertuarowego, zachowania poprawnych form tradycji muzycznych i gwarowych. Dokumentuje działalność zespołów folklorystycznych w Wojewódzki formie audio i audio-video. Kolejną formą dokumentacji prowadzonej przez WDK jest tworzenie zapisów nutowych, które stanowią formę utrwalenia dziedzictwa kultury ludowej województwa świętokrzyskiego w formie wydawnictw i pomocy merytorycznych dla wykonawców.

Pozyskiwanie środków przez WDK:

- dofinansowanie w wysokości 10 000 zł ze Starostwa Powiatowego w Kielcach na działania związane z upowszechnianiem i pielęgnowaniem tradycji kulturowej regionu.
- dofinansowanie zadania pn. „Spacer wirtualny po Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach”, realizowanego ze środków pozostających w dyspozycji Dyrektora Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura w sieci” otrzymano dofinansowanie na realizację zadania w wysokości 16 000 zł.

PEDAGOGICZNA WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W KIELCACH

Budynek biblioteki jest wpisany do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego i jako taki podlega ochronie prawa. Południowa, główna część obiektu to dawna szkoła zbudowana w 1 poł. XVIII w. z inicjatywy biskupa krakowskiego Szaniawskiego a nowsza północna, trójosiowa część budynku została wystawiona w 1934 r. Przed II wojną światową funkcjonowało w gmachu Gimnazjum Państwowe im. Stefana Żeromskiego. W latach 2019-2020 nie realizowano prac konserwatorskich, restauratorskich lub robot budowlanych w obiekcie zabytkowym.

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. WITOLDA GOMBROWICZA W KIELCACH

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza przechowuje i udostępnia około 70 tysięcy zabytkowych zbiorów bibliotecznych. Są to zespoły rękopisów (177), stare druki (ponad 6 000 woluminów), czasopisma (ponad 6 500 woluminów, tj. 1120 tytułów), druki i rękopisy muzyczne (2 000 nut), oraz książki z XIX i początków XX wieku (około 50 000 jednostek), w tym kolekcja dotycząca regionu (ok. 500 tytułów). Z zabytkowej kolekcji zgromadzonej w Bibliotece - część, tzn. 2 677 jednostek została na mocy *Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 16 września 2016 roku*, zaliczona do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Jest to dawny księgozbiór rodziny Deskurów z Sancygniowa, w skład którego wchodzi: stare druki (314 jednostek) oraz książki z XIX i początku XX wieku (2363 jednostki)

Wysokość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane zabytków w budżecie instytucji w latach 2019-2020.

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków	Rok
<p>W 2019 roku poddano konserwacji 5 dokumentów bibliotecznych: 3 mapy z XIX i początku XX wieku oraz 2 plakaty – teatralny „Uciekła mi przepióreczka” oraz plakat propagandowy z czasów wojny „Polki przy pracy rolnej”.</p> <p>Zakres prac obejmował usunięcie wcześniejszych, starych, nieprofesjonalnych napraw. Podczas konserwacji oczyszczono powierzchniowe zabrudzenia dokumentów, wykąpano, usunięto plamy. Wzmocniono i odkwaszono papier. Uzupełniono ubytki papieru, scalono kolorystycznie mapy. Wykonano dublowanie oraz prasowanie poszczególnych dokumentów.</p>	2 523,00	2019

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

W 2019 roku poddano procesom odkwaszania tlenkiem magnezu (metoda Bookkeeper) 200 książek z XIX i początku XX wieku należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Tlenek magnezu wnikając w strukturę papieru powoduje jego wzmocnienie, a przede wszystkim zabezpiecza zbiory na lata.	9 857,71	2019
W 2020 roku poddano procesom odkwaszania tlenkiem magnezu (metoda Bookkeeper) 295 książek z XIX i początku XX wieku należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego	9 938,40	2020
	Razem: 22 319,11	

Nabytki

2019

- Zbiór 268 negatywów fotografii Janusza Buczkowskiego, na których uwidocznione są 32 miejsca regionu świętokrzyskiego, przede wszystkim zabytki, w tym również zabytki kultury przemysłowej. Zdjęcia pochodzą z lat 60-tych i 70-tych XX wieku.
- Plakat Waldemara Świerzego z patronem Biblioteki Witoldem Gombrowiczem
- Zbiór 40 przedwojennych pocztówek z regionu świętokrzyskiego
- XVIII – wieczny starodruk Ch. F. Gellerta „Moralne pisma” (wyd. wrocławski W. B. Korn (1775) pochodzący z pierwszej biblioteki kieleckiej z proveniencją Zygmunta Rzędowskiego
- Zbiór 30 oryginalnych grafik (akwaforty, akwatinty, litografie, drzeworyty, linoryty).

2020

- Zbiór pocztówek przedwojennych o charakterze regionalnym
- Fotografie Pawła Pierścińskiego, Jana Spałwana
- Druki ulotne : przedwojenne harcerstwo w Kielcach, wojenne dokumenty znanego księgarza kieleckiego Stanisława Króla, listy Zygmunta Wielopolskiego z 1864 roku
- Plakat kieleckiego teatru z 1955 roku
- Zbiór ponad pięciotysięczny powojennych pocztówek z regionu świętokrzyskiego

Dział	dary	zakupy	razem			
	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]	ilość	wartość[PLN]
Stare Druki	1		1	150,00		
Pocztówki przedwojenne	2	8 546,00	86	8 621,00		
Negatywy fotografii		17 160,00	286	17 160,00		
Fotografie		2 956,00	11	2 956,00		
Druki ulotne	3	1 302,00	13	1 332,00		
Grafika	32		32	33 000,00		
Plakaty		1 067,00	3	1 067,00		
Ekslibrisy		44,00	1	44,00		
Pocztówki powojenne		25 000,00	5 032	25,000,00		
razem:	38	56 075,00	5 465	89 330,00		

NABYTKI ZBIORÓW ZABYTKOWYCH W 2019-2020 R. –

Zakup:

W latach 2019–2020 Wojewódzka Biblioteka Publiczna wzbogaciła się m.in. o ponad pięcioletni zbiór pocztówek powojennych z lat 1945-2005. Są to pocztówki firm wydawniczych, m.in. „Czytelnika”, PTTK, Biura Wydawnictw Artystycznych i Ludowych CPLiA, Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Spółdzielczego Instytutu Wydawniczego „Kraj”, Polskiego Archiwum Krajoznawczego, Zenobii Nowak (ZN), Biura Wydawniczego „Ruch”. Jest również grupa pocztówek wydanych przez Książkę i Wiedzę z dopiskiem na Fundusz Odbudowy Stolicy z charakterystycznym hasłem: Na wczasy po zdrowie. Autorami zdjęć są znani fotografowie, m.in.: Edward Hartwig (1909-2003), Jan Siudowski (1922-1982), Paweł Pierściński (1938-2017), czy nestor polskiej fotografii - Jan Bułhak (1876-1950). Zbiór powojennych pocztówek to unikatowa kolekcja, także i z tego względu, że nie istnieje w Polsce żadne archiwum (np. „Ruchu”) powojennych pocztówek polskich. W 2019 roku zakupiono również bogaty zbiór negatywów fotografii, których autorem jest Janusz Buczkowski. Zdjęcia te przedstawiają zabytki regionu sprzed pięćdziesięciu, sześćdziesięciu laty. W roku 2020 wykorzystaliśmy je w realizacji wystawy fotografii o zabytkach naszego regionu i opracowania postów, które umieściliśmy na naszym FB. W 2020 roku braliśmy udział w 15 aukcjach antykwarycznych, na których udało nam się zakupić do naszych zbiorów m.in. ciekawe druki związane ze znanymi postaciami regionu, m.in. Stanisławem Królem, Tadeuszem Przytkowskim, Zygmuntem Wielopolskim.

Dary:

Podczas spotkania z okazji obchodów 100-lecia bibliotekarstwa kieleckiego, prof. Adam Massalski podarował do zbiorów zabytkowych starodruk, cenny dla naszej Biblioteki ze względu na proveniencję, bowiem pochodzący z pierwszej biblioteki kieleckiej. W 2019 roku wzbogaciliśmy się o zbiór 33 oryginalnych grafik, które wykonano przez współczesnych artystów w różnych technikach: akwafortcie, akwatincie, linorycie, drzeworycie. Wszystkie prace przedstawiają warszawską architekturę przemysłową.

Liczba wystaw, obiektów poddanych digitalizacji:

Lp.	Okres	Liczba wystaw				Liczba nowych wystaw	Ilość obiektów poddanych digitalizacji	Koszt digitalizacji zbiorów
		wystawy własne	wystawy gościnne	wystawy własne wyjazdowe	łącznie			
1	2019	4	0	0	4	4	2 399 obiektów (42 050 skanów)	44 837 zł
2	2020	3	0	0	3	3	2 303 obiektów (46 703 skany)	42 208 zł
	Ogółem	7	0	0	7	7	4 702 obiekty (88 753 skany)	87 045 zł

Część opisowa :

WYSTAWY – 2019 r.

1. Wystawa „Przekłady dzieł Wiesława Myśliwskiego” towarzyszyła spotkaniu z pisarzem w siedzibie Biblioteki – 7 stycznia 2019 r. i trwała do końca marca br. Na wystawie

zaprezentowano trzydzieści cztery przekłady dzieł pisarza w 20 językach, wydane w latach 1978 – 2017. Na planszach, które towarzyszyły wystawie przybliżono sylwetkę pisarza i tłumaczy jego dzieł. Przedstawiono jedenastu z trzydziestu trzech najważniejszych autorów przekładów dzieł Wiesława Myśliwskiego, ich tłumaczenia i recenzje książek pisarza w różnych krajach świata.

Informacjom biograficznym dotyczącym tłumaczy, opiniom, recenzjom na temat przekładów powieści Wiesława Myśliwskiego towarzyszyły fotografie znakomitych fotografów Kieleckiej Szkoły Krajobrazu: Pawła Pierścińskiego, Tadeusza Jakubika oraz Janusza Buczkowskiego..

2. Wystawa starych druków zorganizowana z okazji warsztatów edukacyjnych dla dzieci z cyklu „Spotkania z historią książki”. Na ekspozycji zatytułowanej: **”Najpiękniejsze stare druki z kolekcji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. W. Gombrowicza w Kielcach”** zaprezentowano 50 książek od XVI do XVIII wieku, prezentując zabytkowe oprawy i ilustracje wykonane w technice drzeworytu i miedziorytu, przy czym szczególną uwagę zwracano na charakterystyczne cechy książek z epoki (wiązania, klamry, tłoczenia na skórze, zdobienia, supereklibrisy).
3. Wystawa **„Towarzystwo Biblioteki Publicznej w Kielcach”** towarzyszyła uroczystościom z okazji ***Jubileuszu 110. rocznicy istnienia bibliotek publicznych w regionie świętokrzyskim***. Na wystawie pokazano książki z pieczęciami pochodzące z biblioteki Towarzystwa Biblioteki Publicznej, fotografie założycieli i działaczy, jak również najstarsze zdjęcia budynku i pomieszczeń bibliotecznych.
4. **„Najstarsze biblioteki publiczne w Kielcach – wystawa dokumentów archiwalnych i książek z zabytkowej kolekcji WBP w Kielcach”** zorganizowana została z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa oraz 110. rocznicy powstania pierwszej biblioteki o charakterze publicznym w Kielcach. Ekspozowane książki opatrzone zostały różnymi pieczęciami, potwierdzającymi istniejące wówczas księgozbiory oraz funkcjonowanie bibliotek: Towarzystwa Bibliotek Publicznych, Czytelni Naukowej w Kielcach, Biblioteki Polskiej Macierzy Szkolnej, Biblioteki Żydowskiej, Biblioteki Stowarzyszenia Dobroczyńności, wypożyczalni i czytelń, które działały przy księgarniach m.in. Michała Goldhaara i Leona Grostała. Wśród prezentowanych książek znalazły się także egzemplarze z proweniencjami różnych osób, które były zaangażowane w tworzenie pierwszej polskiej biblioteki publicznej w Kielcach i ofiarowały swoje książki do jej zbiorów. Darczyńcami byli m.in. Józef Dunin-Szpotta, Marian Grzegorzewski, Wiktor Jaroński, Franciszek Loeffler, Zygmunt Rzędowski, Salomon Paradistał i wielu innych. Dokumenty archiwalne to m.in. ówczesne karty czytelnika, zeszyty wpłat, katalogi, protokoły z zebrań Zarządu Biblioteki, korespondencja z wydawcami, władzami Kielc w języku rosyjskim, polskim i niemieckim, informacje i ogłoszenia biblioteczne.

WYSTAWY – 2020 r.

W 2020 roku niemożliwa stała się organizacja wydarzeń kulturalno-edukacyjnych na terenie Biblioteki bezpośrednio z udziałem czytelników. Sytuacja ta spowodowała, że zmieniono sposoby popularyzacji zbiorów zabytkowych i regionalnych. Prezentacje i udostępnienia zbiorów postanowiono przenieść do Internetu, nie rezygnując równocześnie z możliwości ich prezentacji (jeśli zaistniała taka możliwość) „na żywo”. Tak postąpiono w przypadku dwóch wystaw zaplanowanych na 2020 rok. Obie pokazano zarówno w budynku Biblioteki, jak i w przestrzeni wirtualnej. Zmodyfikowany został sposób ich prezentacji, oprócz obecności w *Świętokrzyskiej Bibliotece Cyfrowej* – jedna z nich prezentowana była również „w odcinkach” na portalu społecznościowym Biblioteki. W Internecie staraliśmy się pokazywać także inne regionalne i zabytkowe zbiory.

1. Wystawa **40 książek regionalnych** wydanych w 2019 roku przy okazji organizacji Dni Książki Historycznej.

2. Wystawa „Prezydent miasta Kielce, społecznik i samorządowiec” poświęcona Stefanowi Artwińskiemu, zorganizowana w maju z okazji Dnia Samorządowca i Samorządu Terytorialnego - wystawa na 11 planszach w holu Biblioteki oraz **dotychczas w Świętokrzyskiej Bibliotece Cyfrowej.**
3. Wystawa fotografii Janusza Buczkowskiego zorganizowana z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa pt. „Moja droga poprzez zabytki Kielecczyzny” –wrzesień – grudzień 2020 roku – na 25 planszach pokazano zabytki naszego regionu. Zdjęcia pochodziły z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku.
Od 20 maja do 4 września na **portalu FB** wystawa ta zaprezentowana została w formie rozszerzonej. **W 39 postach zamieszczono 99 fotografii** Janusza Buczkowskiego, na których pokazano 39 zabytków, każdy z nich szczegółowo opisany.

Digitalizacja w latach 2019 – 2020:

W latach 2019-2020 digitalizacji poddano przede wszystkim **dzienniki regionalne**, m.in „Echo Dnia” – lata: **1993-2000.**

Kontynuowano digitalizację starych druków należących do Narodowego Zsobu Bibliotecznego. **W 2019 roku były to 54 tytuły**, w tym m.in.:

- *Artykuły prawa maydeburckiego, które zową Speculum Saxonum z lacińskiego języka na polski przelożone y znowu drukowane. Roku Pańskiego 1629 (1760);*
- *Rejestr Do Porządku y do Artykułów Prawa Maydeburckiego, y Cesarskiego. [...] W Krakowie Drukowany Roku Pańskiego 1616. – A teraz znowu, z pozwoleniem Starszych Przedrukowany (1760);*
- *Ustawę Płacey U Sądow w Prawie Maydeburkim: Tak przed Burmistrzem a Raycami, iako przed Woytem, nowo uczyniona. W Krakowie Drukowana Roku Pańskiego 1616 (1760); Ab Rogatio et Moderatio Abusuum & Sumptuum [...] Drukowane Roku Pańskiego 1629. A teraz znowu, z pozwoleniem Starszych Przedrukowane (1760);*
- *Institutiones Theologicae Quas Ad Usus Seminariorum é Fusioribus suis Praelectionibus contraxit / Petrus Collet [...]. T.I, Continens Tractatus: I. De Actibus Humanis. II. De Conscientia. III. De Legibus. IV. De Peccatis. V. De Praecipuorum Statuum Obligationibus. VI. De Virtute Religionis. – Post Quintam Parisiensem editionem Prima Culmae In Prussia. (1765) oraz*
- *Heraldykę czyli opisanie familii, y krwi związku szlachty polskiej y W.X.Litt:[ewskiego] z ich herbami / przez Woyciecha Wincentego na Wielądkach Wielądko wydane. (1796), Zbior Dziejopisow Polskich We Czterech Tomach Zawarty. T.4, Kronika Sarmacyi Europejskiej Alexandra Hrabi Gwagnina [...] / [przedm. Franciszek Bohomolec ; tł. Marcin Paszkowski]. (1768).*

W 2020 roku digitalizacji poddano:

- 1560 zabytkowych pocztówek
- 529 slajdów
- 1 663 dokumentów życia społecznego.

4) Liczba odwiedzających, lekcji, zajęć edukacyjnych i warsztatów:

Lp	Okres	Liczba odwiedzających			Lecje muzealne (**)			Przychody ze sprzedaży biletów
		liczba sprzedanych biletów	Liczba darmowych biletów	łącznie	liczba lekcji	liczba uczestników w	łącznie koszt	
1.	2019				42	1 105		
2.	2020				3	85		
Razem:					45	1 190		

***) lekcje biblioteczne dla uczniów, dotyczące zbiorów zabytkowych

WARSZTATY EDUKACYJNE – PAPIERNICZE - 2019 rok

Warsztaty organizowane są w ramach „Spotkań z historią w Bibliotece”.

W Bibliotece w 2019 roku odbyły się 4 spotkania, które zgromadziły dzieci ze szkół podstawowych – (140 osób). Warsztaty prowadziła firma „Kalander”, która zaprezentowała działanie zabytkowej kadzi do czerpania papieru oraz prasę drukarską, wzorowaną na gutenbergońskiej prasie z XV wieku. Uczestnicy warsztatów aktywnie uczestniczyli w zajęciach, wykonując samodzielnie oryginalne prace, m.in. tworzyli papier czerpany, układali czcionki, drukowali stylowy certyfikat młodego czeladnika.

Warsztatom towarzyszyła wystawa „Najpiękniejsze stare druki z kolekcji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. W. Gombrowicza w Kielcach”.

Warsztaty zorganizowane zostały na zakończenie XVI Ogólnopolskiego **Tygodnia Bibliotek** (9-15 maja 2019 roku).

PUBLIKACJE:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. W. Gombrowicza wydaje pismo *Świętokrzyskie: Środowisko. Dziedzictwo kulturowe. Edukacja regionalna*.

2019 rok

W 2019 roku wydano jeden numer wydawnictwa Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. W. Gombrowicza w Kielcach pt. *Świętokrzyskie: Środowisko. Dziedzictwo kulturowe. Edukacja regionalna*. Rok 2019 obchodzony był pod hasłem 100 – lecia bibliotekarstwa kieleckiego. W Bibliotece z tej okazji zorganizowano dwie wystawy i w jedynym numerze z tego roku nie mogło zabraknąć tekstów poświęconych tej rocznicy. W czasopiśmie znalazł się również opis najstarszych rękopisów kieleckich, przechowywanych w Bibliotece Seminaryjskiej, o których napisali Krzysztof Bracha i Leszek Dziedzic w artykule pt. *Średniowieczne skarby Kielc. Rękopiśmienne księgi z dawnej biblioteki Kolegiaty Kieleckiej*. W tym numerze znalazły się także wspomnienia o ormiańskich śladach w Kielcach Pawła Grzesika, Paweł Glugła opisał Kielce i okolice z lat 1914-1918 w prasie polonijnej, a wspomnienia z Celi nr 2 kieleckiego więzienia z czasów wojny przedstawiła była jego więźniarka Marta Gawlikowska-Oborska. Kilka tekstów opisuje znane miejscowości naszego regionu Wiślicę, Ujny, jak również przybliży sylwetki osób związanych z regionem, m.in. Zdzisława Leopolda Lenartowicza, malarza i archeologa z przełomu XIX i XX wieku, Laury z Potockich Tarnowskiej, Romana Starzyńskiego, czy Józefa Dunina cenionego kieleckiego adwokata żyjącego w wieku XIX, społecznika i patrioty.

W tym samym roku w *Serii Świętokrzyskiej. Dzienniki Wspomnienia Pamiątki Listy* ukazał się Dziennik „Staszka” (czerwiec-październik 1943), żołnierza Zgromadzeń Partyzanckich AK „Ponury”. Publikacja wydana została wspólnie z IPN-em i Muzeum Narodowym w Kielcach.

2020 rok

W 2020 roku wyszły trzy numery wydawnictwa *Świętokrzyskie: Środowisko. Dziedzictwo kulturowe. Edukacja regionalna*. W pierwszym numerze z tego roku znalazły się m.in. teksty opisujące dwory znajdujące się w naszym regionie. O pałacu w Chrobrzu pisała Anna Myślińska, natomiast Krzysztof Myśliński poświęcił swoją publikację dworom, które istniały na Kielecczyźnie w wieku XIX. Elżbieta Stec analizowała poezję poświęconą Klasztorowi Świętego Krzyża na Łyścu, a Piotr Kardyś opisał bibliotekę, która kiedyś istniała w klasztorze na Karczówce, założoną i prowadzoną przez bernardynów. O publicystyce społecznej Stefana Żeromskiego z lat odzyskiwania niepodległości obszerny artykuł zamieścił Zdzisław Jerzy Adamczyk, natomiast Andrzej Dąbrowski wspominał o spotkaniu niedawno zmarłego kieleckiego dziennikarza Karola Struga z Witoldem Gombrowiczem w Argentynie.

W drugim numerze z tego roku znalazło się wiele artykułów poświęconych rocznicy Bitwy Warszawskiej. Jerzy Osiecki zamieścił tekst *Bolszewicy u bram Warszawy*, Tadeusz Banaszek przedstawił *Województwo kieleckie wobec zagrożenia bolszewickiego latem 1920 roku – aspekty wojskowe*, a Robert Osieński *Zagony jazdy polskiej na Ukrainie w 1920*. Tomasz Czaja zamieścił tekst *Tanki, Kielce i bitwa warszawska*, o harcerzach z 1920 roku ze Skarżyska pisał Piotr Kardyś, a Andrzej Rembalski przedstawił *Udział harcerstwa województwa kieleckiego w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r.* W numerze w większości poświęconym Bitwie Warszawskiej znalazły się także artykuły opisujące osoby związane z regionem (m.in. postaci Jana Wiktora Borkowskiego, Józefa Malickiego, Konrada Niemojewskiego, Barbary Stefani Kossuth, Stanisława Józefa Frąckiewicza, Hilarego Mali, Johanna Iacoba Ferbera) oraz historyczny opis miejsc naszego regionu (m.in. Solca Zdroju, wsi Ciecierówka, kamieniołomu na górze Chełm).

W trzecim, grudniowym numerze wydawnictwa *Świętokrzyskie: Środowisko. Dziedzictwo kulturowe. Edukacja regionalna* o plakatach propagandowych z okresu Bitwy Warszawskiej pisała Anna Myślińska, echa rocznicowe pojawiły się również w artykule Hanny Wójcik-Łagan pt: „*Cud nad Wisłą*” w przekazie szkolnym z lat 30. Znalazły się w nim również teksty poświęcone historii wojskowości (Stanisława Wyrzyckiego Z dziejów 2 pułku piechoty Legionów oraz Roberta Osieńskiego Władysław Bernat – żołnierz dwóch wojen). Tematykę geologiczną poruszył Henryk Kazimierz Korus w artykule *Związki genealogiczne Jana Nowaka Jeziorańskiego z regionem świętokrzyskim* oraz Zbigniew J. Wójcik i Andrzej Rembalski pisząc o kieleckich zjazdach Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Są w tym numerze przedstawione postaci związane z regionem świętokrzyskim, m.in. Mateusz Galas – budowniczy kościoła w Białogonie, prezydent Kielc Władysław Garbiński, opisane są niezwykle losy kieleckiego ślusarza – Józefa Toporka oraz bujne życie hrabiny Katarzyny Starzeńskiej.

W roku 2020 wyszły dwie książki z *Serii Świętokrzyskiej. Dzienniki. Wspomnienia Pamiątniki Listy*. Pierwsza z nich to korespondencja z obozów w Kozielsku, Ostaszkwie, Starobielska wydana pod tytułem: *Tatusz Wasz jest w Rosji...Listy kieleckich katyńczyków*. Wyboru i opracowania dokonał Marek Jończyk. Publikacja wydana została z Instytutem Pamięci Narodowej. Druga pozycja poświęcona została znanej rodzinie kieleckiej, do której należał ostatni w II Rzeczypospolitej prezydent Kielc – Stefan Artwiński. W książce pt.: *Korespondencja rodziny Artwińskich (1889-1983) Kielce – Kraków – Lwów* opisano historię rodziny oraz zamieszczono obszerną korespondencję rodzinną zawierającą 147 listów. Opracowania i wyboru tekstów dokonał Paweł Wolańczyk. Książka została wydana wspólnie z IPN-em oraz Muzeum Historii Kielc.

INNE FORMY DZIAŁALNOŚCI POPULARYZUJĄCEJ ZBIORY ZABYTKOWE I REGIONALNE

W roku 2020 z powodu pandemii nie mogły odbyć się wydarzenia w kontaktach bezpośrednich z czytelnikami. Nie było warsztatów, lekcji bibliotecznych, prezentacji zbiorów. Działalność popularyzatorska zbiorów została przeniesiona do Internetu. W 2020 roku na stronie bibliotecznego FB zamieszczono 120 postów co dało nam zasięg – 81 918, aktywność – 2 798. W postach opisywaliśmy i pokazywaliśmy (także w formie krótkich filmów) stare druki, zbiory regionalne, zamieszczaliśmy ciekawe teksty z kieleckich XIX-wiecznych gazet. W 2020 zamieściliśmy posty w następujących cyklach:

- Zabytki Kielecczyny w fotografiach Janusza Buczkowskiego z opisami poszczególnych obiektów (39 postów);

- Stare druki z Kolekcji Biblioteki” - filmiki pokazujące najstarsze zbiory wraz z obszernymi informacjami opisującymi poszczególne zabytki (20);
- Przegląd prasy zabytkowej i regionalnej - fragmenty artykułów z przedwojennych czasopism regionalnych, m.in. z: „Gazety Kieleckiej”, „Ziemi Kieleckiej” „Ech Kieleckich”, „Gazety Tygodniowej” „Głosu Ludu” etc.(20);
- Zabytkowe pocztówki z Kolekcji Biblioteki - (5);
- Legendy i zwyczaje naszego regionu – nagrane fragmenty tekstów oraz opracowania zaczerpnięte z księgozbioru regionalnego Biblioteki (36)

TEATR IM. STEFANA ŻEROMSKIEGO W KIELCACH

Siedziba Teatru to zabytek architektury późno klasycystycznej z pierwszej połowy XIX wieku wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 09.04.1972 r. pod numerem A.378. Budynek Teatru wybudowano w latach 1877-1878 według projektu Ksawerego Kowalskiego, zlokalizowany został w centrum miasta przy głównej ulicy. Obiekt położony jest w Kielcach na działce nr 214 o powierzchni 2.295 m², powierzchnia zabudowy wynosi 1561 m², natomiast powierzchnia użytkowa 4.695 m².

Ze względu na nieuregulowany stan prawno-własnościowy dotychczas prowadzone były doraźne remonty zabytkowego obiektu. Uregulowanie stanu prawno-własnościowego nieruchomości położonej w Kielcach przy ulicy Henryka Sienkiewicza 32, w której swą siedzibę ma Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach nastąpiło z chwilą uprawomocnienia Postanowienia Sądu Rejonowego sygn. akt I NS 7/16 o zniesieniu współwłasności w dniu 27.09.2016 r. oraz wpisem pełnej własności Teatru do księgi wieczystej.

Teatr uzyskał pełne prawo własności po blisko 20-letnich staraniach. Obiekt Teatru od wielu lat wymagał remontu, rewaloryzacji i modernizacji ze względu na zły stan techniczny, niedostosowania do wymagań straży pożarnej, a także potrzebę zapewnienia optymalnych warunków bezpiecznego użytkowania obiektu publicznego oraz zapewnienia dostępu do kultury. Wynika to z konieczności polepszenia jego funkcjonalności, unowocześnienia, likwidacji zacofania technologicznego ograniczającego ofertę kulturalną. Prace winny obejmować cały historyczny układ przestrzenny w tym: budynek główny ze sceną i widownią oraz 3 oficynami tworzącymi czworobok i wewnętrzny teatralny dziedziniec. W czwartym kwartale 2016 r. rozpoczęto prace przygotowawcze w związku z planowanym remontem kapitalnym i modernizacją zabytkowego Teatru. Rozpoczęto gromadzenie dokumentacji niezbędnej do uzyskania dofinansowania na ten cel ze środków unijnych. Prowadzono prace związane z opracowaniem dokumentacji technicznej oraz zabezpieczeniem środków finansowych na realizację zadania. W roku 2020 przeniesiono działalność Teatru do siedziby tymczasowej przy Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach, gdzie odbyła się inauguracja działalności sceny tymczasowej Teatru. Pozyskano brakujące środki na realizację zadania „Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa zabytkowego obiektu Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach” oraz rozstrzygnięto przetarg na realizację zadania. Zabytkowa kamienica usytuowana przy głównej ulicy Kielc Sienkiewicza 32 będąca przez 141 lat siedzibą Teatru jest przygotowywana do realizacji inwestycji, która oznacza m.in. unowocześnienie budynku, dostosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych, wdrożenie nowej technologii sceny, uruchomienie sceny kameralnej otwartej na dziedziniec oraz odtworzenie historycznych elementów zabytkowych, jak posągi czterech muz na elewacji frontowej. Projekt pn. „Przebudowa zabytkowego Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach na potrzeby zachowania dziedzictwa kulturowego i poszerzenia działalności kulturalno-

edukacyjnej" korzysta z dofinansowania o wartości 15,11 mln zł z funduszy EOG. Celem projektu jest poprawa zarządzania dziedzictwem kulturowym poprzez tworzenie trwałych warunków dla działalności kulturalnej zarówno w ramach ochrony dziedzictwa kulturowego, jak również w zakresie infrastruktury kulturalnej.

Odkrycie polichromii

Na placu budowy przy ulicy Sienkiewicza 32 prowadzone są obecnie zaawansowane prace rozbiórkowe. Zdemontowano instalacje oraz windę towarową. Trwa demontaż stolarki okiennej i drzwiowej, rozbiórka niektórych ścian działowych i okładziny. Otwory do likwidacji są zamurowywane, a ściany wzmocniane. Do rozbiórki są przygotowywane również stropy w budynku głównym.

Podczas prac odkrywkowych klatki schodowej natrafiono na XIX-wieczne polichromie. Malunki dotychczas przykryte boazerią, utrzymane w kolorystyce brązowo-szarej, mają charakter ramowy. Miały imitować płycinową boazerię drewnianą, dopóki nie zastąpiono ich właściwą boazerią.

Konserwator zabytków stwierdził, że okładzina nie jest spójna z układem biegów schodów żeliwnych zamontowanych na klatce. Może to świadczyć, że wymalowano ją przed montażem schodów na rusztowaniu (z opisu w „Gazecie Kieleckiej” z 1878, nr 1, wynika, że klatka od początku była zaopatrzona w schody żeliwne). Istnieje możliwość, że niespójność polichromii z biegami schodów po ich montażu skłoniła właściciela teatru do osłonięcia ściany drewnianą boazerią w formie desek.

Dokonano także oględzin odkrywki w górnych partiach ścian klatki schodowej (nad pasem boazerii), gdzie konserwator odsłonił fragment malunku z ornamentem w odcieniach oliwkowych. Pod tą warstwą – widać w prześwicie kolor niebieski (co wskazuje na wtórność malunków „oliwkowych”). Partie te zostaną poddane dalszym badaniom, m.in. w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki i chronologii powstawania poszczególnych elementów.

Kolejne tajemnice odsłoniły także badania prowadzone nad sceną. Odkryto m.in. złocenia na kariatydach. W belce nadproża znajdował się łaciński cytat z Horacego: „Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci” („Ten zdobył uznanie wszystkich, kto połączył przyjemne z pożytecznym”). Napis również był bogato zdobiony, a obok niego wisiał dawniej herb miasta Kielc.

JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Powiaty i Gminy podejmują inicjatywy i realizują zadania na swoim terenie w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami. W dokumentach przygotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – (programach i strategiach), uwzględniono problematykę ochrony zabytków i opieki nad zabytkami m.in. w Strategiach Rozwoju Powiatu, Powiatowych Planach Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, Programach Ochrony Środowiska dla Powiatu, Planach Rozwoju Lokalnego, Programach Rozwoju Turystyki i Promocji, Gminnych Programach Rewitalizacji czy też Strategiach Rozwoju Gminy.

Na mocy z art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Gminy tworząc ewidencje zabytków, współpracują z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Tworzenie ewidencji jest procesem ciągłym a obszar zainteresowań konserwatorskich rozszerza się i liczba obiektów uznanych za zabytkowe zwiększa się regularnie. Celem ewidencji jest rozpoznanie zasobu zabytkowego i jego udokumentowanie. Opracowanie istotnych informacji o zabytkach służy poznaniu i utrwaleniu wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym. Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami. Na mocy zapisów

art. 19 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochronę zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków uwzględnia się m.in. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy. Prace nad ewidencjami zabytków najbardziej zaawansowane są w powiatach kieleckim, włoszczowskim, sandomierskim, starachowickim, skarżyskim, ostrowieckim.

Podejmowane były działania zmierzające do podniesienia rangi najbardziej znanych i rozpoznawalnych obiektów zabytkowych województwa świętokrzyskiego, zarówno w działaniach promocyjnych, jak też edukacji o regionalnym dziedzictwie. Z przeprowadzonego sondażu wynika, że część gmin posiada już *Gminne programy opieki nad zabytkami* inne są w trakcie ich aktualizacji czy też opracowania. Widoczne jest zainteresowanie lokalnym dziedzictwem i stanem zabytków. Zarówno powiaty jak i gminy wspierają finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru z lokalnego budżetu. Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w obiektach zabytkowych są przyznawane przez jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych przez organy stanowiące tych jednostek w odpowiednich uchwałach. W gminach udzielano dotacji na prace przy obiektach zabytkowych, w tym na ratowanie przed zniszczeniem kapliczek i cmentarzy cennych w krajobrazie kulturowym gminy. Z udzielonych informacji wynika, że w finansowaniu prac w obiektach zabytkowych wyróżniają się gminy w powiatach buskim, kieleckim i sandomierskim.

Powiat buski, włoszczowski, ostrowiecki, skarżyski przeznaczył dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach położonych na terenie powiatu. Powiaty konecki ostrowiecki, starachowicki przeznaczały dotacje podmiotowe na realizację prac w muzeach, które mają siedzibę w obiektach zabytkowych. Powiat starachowicki kontynuował realizację projektu pt. Utrzymanie w należytym stanie użyteczności zabytkowej Starachowickiej Kolei Wąskotorowej i prowadzenie sezonowych przewozów turystycznych na liniach Starachowice-Lipie i Iłża-Marcule

Jednostki samorządu terytorialnego finansują także zadania związane z popularyzacją, dokumentacją, lokalnych zabytków oraz tradycji i zwyczajów. Informacje o zabytkach zamieszczane są na stronach internetowych urzędów, instytucji kultury oraz stowarzyszeń i fundacji. Wydawane są także liczne drukowane materiały promocyjne (foldery, mapy, ulotki, informatory). Organizowane są konferencje, wystawy, zajęcia edukacyjne na temat regionalnego dziedzictwa oraz imprezy folklorystyczne. Podejmują starania na rzecz opracowania, wyznaczenia oraz utrzymania historycznych ścieżek edukacyjnych oraz szlaków turystycznych a także działania związane z adaptacją budynków na cele muzealne oraz tworzenia izb tradycji w oparciu o lokalne pamiątki i zbiory. Kontynuowano opracowanie dokumentacji do uznania za Pomnik Historii nowych obiektów m.in. Zamek w Chęcinach. Zgodnie z art. 15 ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice. W regionie mamy następujące Pomniki Historii:

1. Kielce – dawny Pałac Biskupów i Katedra
2. Krzemionki k. Ostrowca Świętokrzyskiego – kopalnie krzemienia z okresu neolitu
3. Oblęgorek – pałacyk Henryka Sienkiewicza wraz z zabytkowym parkiem i aleją lipową

4. Rytwiany – pokamedulski zespół klasztorny Pustelnia Złotego Lasu
5. Sandomierz – historyczny zespół architektoniczno-krajobrazowy
6. Święty Krzyż – pobenedyktynski zespół klasztorny oraz przedchrześcijańskie obwałowania kamienne na Łysej Górze
7. Ujazd – ruiny zamku Krzyżtopór
8. Wąchock - zespół opactwa Cystersów
9. Wiślica – zespół kolegiaty pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny wraz z reliktnami kościoła pod wezwaniem św. Mikołaja oraz grodzisko

Zwiększa się także świadomość w zakresie dbałości o lokalne dziedzictwo niematerialne i działających twórców dawnego rzemiosła, artystów ludowych, ludowych zespołów regionalnych. W gminach działają twórcy związani z dawnymi rzemiosłami m.in. garncarstwa, tkactwa, szydełkowania, bibułkarstwa, wyplataniem ze słomy owsianej. Działają ludowe zespoły regionalne i formacje taneczne kultywujące dawne tańce i zwyczaje oraz zespoły śpiewacze.

Jednostki samorządu terytorialnego wskazywały na wysokie koszty związane z realizacją prac w obiektach zabytkowych i w związku z tym na brak wystarczających środków w ich budżetach na realizację zadań związanych z opieką i ochroną zabytków. Natomiast chętnie podejmowane są przez samorządy inicjatywy zmierzające do wspierania przedsięwzięć związanych z promocją, edukacją, i popularyzacją regionalnego dziedzictwa m.in. podejmowano inicjatywy społeczne na terenach wiejskich związane z kultywowaniem lokalnych tradycji kulinarnych, ludowych, realizacji przedsięwzięć w zakresie aktywizowania lokalnych społeczności w zakresie działalności kulturalnej a także w opracowaniu materiałów promocyjnych nt. zabytków, organizacji spotkań i wydarzeń kulturalnych, zakupu strojów ludowych, pielęgnowaniu lokalnego folkloru, organizacji konkursów na temat lokalnych tradycji i zabytków, wydarzeń patriotycznych.

POPULARYZACJA, EDUKACJA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO REGIONU

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspiera liczne przedsięwzięcia w zakresie kultury i dziedzictwa kulturowego o charakterze promocyjnym i edukacyjnym. W tym celu z budżetu samorządu województwa udzielane są dotacje celowe dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z dziedziny kultury i sztuki, zgodnie z *ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, w trybie otwartego konkursu ofert, do którego przystąpić mogą działające w dziedzinie kultury m.in.: organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne kościoła, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe.

Każdego roku z samorządem województwa podejmuje współpracę kilkadziesiąt podmiotów a efektem tej współpracy jest wzbogacenie oferty kulturalnej naszego województwa o szereg interesujących przedsięwzięć, które eksponują dorobek kulturalny i historyczną spuściznę regionu, aktywizują do działania środowiska lokalne, wzmacniają poczucie tożsamości lokalnej i narodowej. Dzięki wsparciu Samorządu wiele z tych działań wpisało się na stałe do kalendarza imprez kulturalnych regionu.

Dotacje Samorządu Województwa Świętokrzyskiego udzielone dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z dziedziny kultury i sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Rok	Ilość zgłoszonych wniosków	Ilość udzielonych dotacji	Kwota przekazanych dotacji w zł
2019	170	118	334 488,42
2020	180	69	308 580
OGÓLEM	350	187	643 068,42

Przez organizacje pozarządowe realizowane były następujące zadania, będące przedmiotem wsparcia z budżetu województwa:

Zadanie-**WYDARZENIA** - organizowanie i udział w festiwalach, przeglądach, prezentacjach, wystawach, konkursach, plenerach i warsztatach artystycznych, konferencjach i seminariach, szkoleniach i kursach oraz innych przedsięwzięciach o szczególnym znaczeniu dla rozwoju, upowszechniania i promocji kultury województwa świętokrzyskiego

ROK 2019

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Ludowy Klub Sportowy Sandomierz	Turniej Rycerski w Sandomierzu w ramach VII Jarmarku Jagiellońskiego	3 500
2.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kunowskiej	Śladami Witolda Gombrowicza	1 500
3.	Stowarzyszenie "Kuźniczy Krąg" Suchedniów	Wystawa: Muzyczny ślad na tle kolei losu. Suchedniowskie rody - Miernikowie	1 500
4.	Fundacja Imienia Władysława Żeleńskiego Kłaj, Grodkowice	Moniuszko i jego następcą Żeleński	3 500
5.	Stowarzyszenie Inicjatyw Geodezyjnych i Kartograficznych "GEOCENTRUM" Opatów	Organizacja wystawy Geodezja i Kartografia dawniej i dziś	2 000
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Solcu-Zdroju	XI Ogólnopolski Festiwal Muzyki Akordeonowej "Harmonia zdrowia i muzyki"	4 000
6.	Fundacja Pojednanie, Kielce	CYMES w Kielcach, czyli Śladami Kultury Żydowskiej	4 000
7.	Świętokrzyskie Stowarzyszenie Dziedzictwa Przemysłowego, Kielce	Szlak Żelaza na rzece Kamiennej	3 500
8.	Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych "Avito Vivit Honore", Staszów	Rekonstrukcja bitwy pod Osiekiem w 80-rocznicę wybuchu II wojny światowej	5 000
9.	Stowarzyszenie Wiedza i Rozwój, Skarżysko Kościelne	I Przegląd "Święto smaku i tradycji"	1 500
10.	Stowarzyszenie Dolina Piastowska „Wrębów” w Rembowie	430 - lecie nadania praw miejskich dla Rembowa oraz 75 - lecie zamordowanym przez okupanta	2 000

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

		niemieckiego patriotom polskim walczącym o niepodległość Ojczyzny	
11.	Kieleckie Towarzystwo Naukowe, Kielce	Ogólnopolska konferencja naukowa: „Ks. Władysław Siarkowski - wybitny badacz świętokrzyskiego”	2 000
12.	Kielecki Ochotniczy Szwadron Kawalerii im. 13 Pułku Ułanów wileńskich	Szlakiem Wrześniowej Chwały 13 Pułku Ułanów Wileńskich	3 500
13.	Kielecki Ochotniczy Szwadron Kawalerii im. 13 Pułku Ułanów wileńskich	Widowisko historyczne pn. „Szlakiem wrześniowej chwały Oręża Polskiego 1939-2019”	4 000
14.	Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”, Oddział Okręgowy Kielce	„Polscy Święci w dziejach naszego narodu”	2 500
15.	Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych "JODŁA", Krasocin	XII Piknik Historyczny "II Wojna Światowa w Chęcinach"	3 000
16.	Świętokrzyskie Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Kulturalnych, Szydłów	21 Turniej Rycerski o Miecz Króla Kazimierza Wielkiego	4 000
17.	Fundacja Ekorozwój Ponidzia, Pińczów	Udział w Międzynarodowych Targach Sztuki Ludowej w Krakowie szansą na promocję kultury i tradycji	2 000
18.	Towarzystwo Przyjaciół Nowej Słupi	Konferencja poświęcona znaczeniu gwary oraz roli Towarzystw Regionalnych - w związku z 40-leciem Towarzystwa Przyjaciół Nowej Słupi	2 000

ROK 2020

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie „Świętokrzyskie Jodły”, Śniadka gm. Bodzentyn	Świętokrzyskie Jodły Ambasadorami Regionu Świętokrzyskiego	2 500
2.	Stowarzyszenie SCHOLA CANTORIUM KIELCENSIS, Kielce	1 Kieleckie Warsztaty Muzyki Dawnej w Pałacu 2020	5 000
3.	Klimontowskie Stowarzyszenie „Zawsze razem”, Klimontów	Piąty Wojewódzki Przegląd Pieśni Patriotycznej i Religijnej " W pieśni historia zaklęta"	2 000
4.	CHEĆIŃSKI UNIwersytet TRZECIEGO WIEKU, Chęciny	Organizacja wydarzenia historyczno-promocyjnego upamiętniającego jubileusz 700-lecia koronacji Króla Władysława Łokietka - władcy zasłużonego dla Chęciny	3 500
5.	Stowarzyszenie „Kuźniczy Krąg”, Suchedniów	Wystawa; Magiczne młynarstwo. Suchedniowskie rody-Tumulcowie	1 500
6.	Towarzystwo Przyjaciół	„Przyszłość krajobrazu	2 000

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

	Muzeum Wsi Kieleckiej, Kielce	przeszłości-postrzeganie przestrzeni muzealnej. Fakty i perspektywy"-ogólnopolska konferencja naukowa	
7.	Buska Lokalna Grupa Działania "Słoneczny Lider", Busko-Zdrój	Kultywowanie tradycji wikliniarskich poprzez organizacje warsztatów wikliniarskich pn.,, "Żywy labirynt"	2 000
8.	Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych "AVITO VIVIT HONORE", Staszów	Inscenizacja historyczna - pt." Ostatni żołnierz września - Hubal historia prawdziwa"	5 000
9.	Stowarzyszenie "ERBEL- SZKOŁA PRZYSZŁOŚCI", Skarżysko Kamienna	PAMIĘĆ I PATRIOTYZM - I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM JULIUSZA SŁOWACKIEGO W SKARŻYSKU KAMIENNEJ DLA OJCZYZNY WIELKIEJ I MAŁEJ	1 500
10.	Stowarzyszenie im. Jana Karskiego, Kielce	Kieleckie Spotkania Chrześcijańsko - Żydowskie	4 000

Zadanie–Dziedzictwo - realizacja inicjatyw służących upowszechnianiu tradycji i regionalnego dziedzictwa kulturowego, ochronie dóbr kultury, sprzyjających budowaniu poczucia tożsamości kulturowej, w tym organizacja imprez w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa

ROK 2020

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Miejski Skarżysko- Kamienna	„Przechodniu! Powiedz Polsce, tu leżym jej syny...”-w 80 Rocznice Rozstrzelania Polskich Patriotów na Brzasku	8000
2.	Centrum Krajoznawczo- Historyczne im. Prof. Mieczysława Radwana, Ostrowiec Świętokrzyski	„Ciebie jedną kocham...”-czyli historycznym szlakiem przez Świętokrzyskie (VII edycja)	4000
3.	Stowarzyszenie Grupa Inicjatywna Pod Prąd, Suchedniów	IV Ogólnopolska, interdyscyplinarna konferencja naukowa „Osoba w przestrzeni, przestrzeń w czasie -konotacje ludzi, miejsc i czasów w drodze do poznania lokalnego dziedzictwa kulturowego	3000
4.	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Dolina Kacanki”, Staszów	Nowe Życie Starej Szkoły	3500
5.	Stowarzyszenie Społeczno- Kulturalne Solec-Zdrój	Etnoprzygoda -Odkrywamy Lokalne Dziedzictwo Kulturowe	3000
6.	Gminne Towarzystwo Sportowe w Rakowie,	„ Droga do Wolności-EDD 2020 w Rakowie	2080

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

7.	Stowarzyszenie ds. Rozwoju i Integracji Europejskiej w Balicach, gm.	Wiedeński Tryptyk Jana III Sobieskiego jako karta historii Balic	5000
8.	Parafia Prawosławna pw.św.św. Równych Apostołów Braci Cyryla i Metodego, Sandomierz	III Warsztaty Ikonograficzne w Sandomierzu	3500
9.	Stowarzyszenie Razem na rzecz gminy Górno, pow. Kielecki	Znaczenie chleba w życiu człowieka na przestrzeni lat	2000

ROK 2019

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży "OMNIBUS", Niedźwice	"Ocalić od zapomnienia..."	4 000
2.	Stowarzyszenie Miniaturka, Stara Wieś gm. Bodzentyn	"Jak to nasi ojcowie hulali" - podtrzymanie kultury ludowej regionu przez dzieci i młodzież Dziecięcego Zespołu Folklorystycznego Miniaturka w świetle wspomnień istniejącego 30 lat temu Szkolnego Zespołu Miniaturka	2 000
3.	Ludowy Klub Sportowy, Sandomierz	"DNI BEJSC - cudze chwalicie - swego nie znacie"	3 000
4.	Stowarzyszenie Grupa Inicjatywna Pod Prąd, Suchedniów	Takie same dla wszystkich? - znaczenie przedmiotów w postrzeganiu i kształtowaniu tożsamości narodowej i lokalnej	2 000
5.	Fundacja "KUKULECZKA", Starachowice	"Ocalić od zapomnienia"	2 000
6.	Związek Literatów Polskich Oddział w Kielcach	Upowszechnianie w kręgu osób w różnym wieku skupionych w Dyskusyjnych Klubach Książki działających przy bibliotekach województwa świętokrzyskiego tradycji związanych z wielką wartością twórczego dorobku Gustawa Herlinga - Grudzińskiego w ogłoszonym przez Sejm RP obecnym roku jego imienia	1 500
7.	Fundacja Studio TM, Kielce	Tytuł "Żywot Człowieka Pościwego - Konkurs Literacki" w 450 rocznicę śmierci Mikołaja Reja	3 000
8.	Stowarzyszenie Klub Seniora Złote Lata, Miedziana Góra	Prowadzenie zajęć kulturalnych oraz popularyzacja wiedzy o tradycjach i dziedzictwie kulturowym	1 500
9.	Fundacja Kultury Regionalnej "Radosława" im. St. Żeromskiego w Starachowicach	"Ludzie nauki, kultury i sztuki w Kielcach"	2 000

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

10.	Kieleckie Towarzystwo Naukowe	"Ludzie nauki, kultury i sztuki w Kielcach"	2 000
11.	Fundacja Kultury Regionalnej "Radostowa" im. St. Żeromskiego w Starachowicach	Megamocny folk - upowszechnianie tradycji i dziedzictwa kulturowego świętokrzyskiej wsi wśród osób niepełnosprawnych	1 000
12.	Stowarzyszenie Inicjatywa, Bodzentyn	Świętokrzyskie zabawy ludowe jako dziedzictwo kulturowe zespołu "Inicjatywa"	2 000
13.	Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych "JODŁA", Krasocin	LIV (39. po wojnie) Marsz Szlakiem Pierwszej Kompanii Kadrowej (Marsz BELINIAKÓW)	2 500
14.	Fundacja Wspierania Inicjatyw Społeczno - Edukacyjnych, Kultury oraz Ochrony Dziedzictwa Narodowego "Dla Pokoleń", Lublin	Oświata w niepodległej Polsce - Europejskie Dni Dziedzictwa w Parku Etnograficznym "Pod Kogutem" we wsi Dąbie	2 000
15.	Centrum Krajoznawczo - Historyczne im. Prof. Mieczysława Radwana, Ostrowiec Świętokrzyski	"Ciebie jedną kocham..." - czyli historycznym szlakiem przez Świętokrzyskie (VI edycja)	2 000

Zadanie-Wydawnictwa – wydawanie niskonakładowych niekomercyjnych publikacji w formie książkowej i multimedialnej, katalogów, albumów, druków ulotnych, nagrań fonograficznych i audiowizualnych, w szczególności o tematyce artystycznej, społeczno-kulturalnej i historycznej województwa świętokrzyskiego.

ROK 2020

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Towarzystwo Miłośników ziemi Chmielnickiej w Chmielniku	Wydanie folderu „chmielnik miasto z duszą” promującego Miasto i Gminę Chmielnik	2 000
2.	Związek Polskich Artystów Fotografików	Album pt. „ PRL to jest/było to”	5 000
3.	Stowarzyszenie „W Dolinie Czarnej” Ruda Maleniecka	Atlas Staropolskiej Architektury Przemysłowej	2 600
4.	Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Wsi Kieleckiej	Kapliczki, Krzyże i Figury Przydrożne na Ponidziu – Legendy i Zdarzenia Historyczne	3500
5.	Stowarzyszenie Grupa Inicjatywna „Pod Prąd”	Wydanie publikacji popularno - naukowej pt. „Zeszyty Suchedniowskie”. Historia nr 5/2020	1 800
6.	Stowarzyszenie „Nasze Dziedzictwo OSSOLIN”	Wydanie książki „Świętokrzyskim szlakiem cz.3”	5 000
7.	Stowarzyszenie Miłośników Pustelni Złotego Lasu w rytwianach	Rytwiańska Pustelnia wśród Pomników Historii regionu Świętokrzyskiego, przewodnik oraz folder.	3 000

Rok 2019

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dotacji
-----	----------------	---------------	---------------

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

1.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Opatowskiej	Wydanie monografii z okazji obchodów 50 lecia Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Opatowskiej	2 500
2.	Stowarzyszenie Szlak Braci Polskich, Jędrzejów	Historia Reformationis Polonicae – publikacja tłumaczenia cennego dzieła historycznego	1 500
3.	Stowarzyszenie Grupa Inicjatywna POD PRĄD	Zeszyty Suchedniowskie. Historia. Nr 4 / 2019	1 500
4.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Ziemi Opatowskiej	Wydanie albumu fotograficznego Dziedzictwo kulturowo – historyczne Ziemi Opatowskiej	2 000
5.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kunowskiej	Tajemnice przydrożnych krzyży	1 500
6.	Stowarzyszenie „Nasza Gmina Bogoria”	Wydanie okolicznościowej publikacji z okazji stulecia działalności Ochotniczych Straży	2 000
7.	Stowarzyszenie w dolinie Czarnej” Ruda Maleniecka	Maleniec: Staropolska fabryka żelaza	2 000
8.	Stowarzyszenie „Społeczny Komitet Odnowy Cmentarza Katedralnego w Sandomierzu”	Opracowanie i wydanie publikacji „Żołnierze pochowani na Cmentarzu Katedralnym w Sandomierzu”	2 000
9.	Stowarzyszenie im. Jana Karskiego , Kielce	Wydanie książki „Plotka – rekonstrukcja graficzna pogromu kieleckiego” autorstwa Kristofa Biena	3 000
10.	Staszowskie towarzystwo Kulturalne	75 rocznica bitwy Pod Monte Cassino	2 500
11.	Stowarzyszenie dla Skalbmierza	„Skalbmierz prawie z tego samego miejsca”	1 700
12.	Stowarzyszenie na rzecz odnowy zabytków Parafii Świętego Leonarda w Mircu	Katalog zabytkowych nagrobków cmentarza parafialnego w Mircu opracowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy Zabytków Parafii Św. Leonarda w Mircu	1 500

ROK 2019-2020 Tryb Pozakonkursowy

Lp.	Nazwa podmiotu	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Fundacja Instytut Dygańskiego, Nowa Wieś	Wydanie książki pt.„ W Pińczowie dniało inaczej...”	4 000
2.	Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Stowarzyszenie Struktura terenowa: Środowisko Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich Armii Krajowej „ Ponury”-„, Nurt”	Uroczystości Wykusowe 2020	4 000
3.	Stowarzyszenie Muzyka w Opactwie, Wąchock	Koncert w ramach X Międzynarodowego Festiwalu Muzyka w Opactwie -Bach u Cystersów 2020	8000
4.	Archiepactwo Cystersów	Jubileusz fundacji klasztoru i powrotu cystersów do Jędrzejowa	10 000
5.	Polska Fundacja Promocji Kultury Muzycznej	Muzyka w zabytkach	10 000
6.	Dom Zakonny Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej na Świętym	Realizacja Koncertu Jubileuszowego w ramach obchodów 100 lecia istnienia Polskiej Prowincji Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej	10 000

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
WOJEWODZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA LATA 2019-2020

	Krzyżu		
7.	Fundacja wspierania inicjatyw Społeczno – edukacyjnych, Kultury oraz Ochrony Dziedzictwa Narodowego „Dla pokoleń”	Kultura i tradycja ludowa drogą do wolności – V edycja Europejskich Dni Dziedzictwa w Parku Etnograficznym „Pod Kogutem” we wsi Dąbie	1 000
8.	Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Stowarzyszenie Struktura Terenowa: Środowisko Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich Armii Krajowej „Ponury” - „Nurt”	Uroczystości Wykusowe 2020	4 000
9.	Stowarzyszenie Związek Strzelecki Strzelec Organizacja Społeczno Wychowawcza Jednostki Strzeleckiej 2013	„Tropem Wilczym” – Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych”	4 500
10.	Parafia pw. św. Kazimierza Królewicza, Ostrowiec Świętokrzyski oraz Stowarzyszenie Wspólnota Świętokrzyska	Kaziuki Ostrowieckie	7 000
11	Parafia Prawosławna pod wezwaniem Św. Równych apostołom Braci Cyryla i Metodego w Sandomierzu	V Koncert Kolęd i Prawosławnych Hymnów Bożego Narodzenia w Sandomierzu	9 900,00
12	Związek Polskich Artystów Fotografików Okręg Świętokrzyski	Album fotograficzny "40-lecie OŚ ZPAF"	4 000,00
13	Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej	Przygotowanie i wykonanie rzeźby Mariana Świderskiego ps. Dzik oraz Edmunda Rachtana ps. Kaktus	7 000,00
14	Stowarzyszenie Wspólnota Świętokrzyska	Tydzień Kultury Chrześcijańskiej	3 000,00

ŚWIĘTOKRZYSKA NAGRODA MUZEALNA IM. TADEUSZA WŁOSZKA

W roku 2020 z inicjatywy Departamentu Kultury i Dziedzictwa Narodowego została ustanowiona Świętokrzyska Nagroda Muzealna im. Tadeusza Włoszka za działalność muzealną. Zgodnie z uchwałą nr XXI/259/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, nagroda jest przyznawana przez Zarząd Województwa za wkład w dokumentowanie historii regionu, tworzenie wystaw, publikacje oraz za osiągnięcia naukowe. Nagrodą mogli zostać uhonorowani pracownicy muzeów działających na terenie województwa świętokrzyskiego i posiadających regulamin organizacyjny, lub statut uzgodniony z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nagroda ma charakter pieniężny – przyznano 3 nagrody po 4 tysiące złotych. W zakresie konserwacji zbiorów, wyróżnienie w postaci statuetki, otrzymać mogły również instytucje muzealne. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się we wrześniu,

podczas inauguracji Europejskich Dni Dziedzictwa, na dziedzińcu Dworku Laszczyków w Kielcach. To pierwsza edycja nagród, które przyznaje Zarząd Województwa w dziedzinie muzealnictwa. Laureaci zostali nagrodzeni w czterech kategoriach: wystawa, publikacja, edukacja muzealna oraz konserwacja zbiorów.

W kategorii “Wystawa” nagrodę przyznano Joannie Kaczmarczyk za wystawę “Strach”. Ekspozycja została otwarta w 2019 roku i prezentowała ponad 70 dzieł.

Druga kategoria to “Publikacja”, w której nagrodę otrzymała Magdalena Śniegulska-Gomuła za książkę “Od manufaktury magnackiej do przemysłu. Ceramika ćmielowska w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach”.

W kategorii “Edukacja Muzealna” nagrodą uhonorowano Wiolettę Sobieraj za projekt edukacyjny “Mnisi i Hutnicy”, którego główną ideą jest popularyzacja dziedzictwa kultury duchowej i materialnej Opactwa Cystersów w Wąchocku oraz jego roli w gospodarczym zagospodarowaniu doliny rzeki Kamiennej.

W dziedzinie “Konserwacji zbiorów” wyróżnienie dla instytucji w postaci statuetki otrzymało Muzeum Wsi Kieleckiej za konserwację, znajdującego się w Tokarni, Kościoła Szpitalnego z Rogowa pod wezwaniem Matki Boskiej Pocieszenia z 1763 roku.

EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego koordynuje, finansuje oraz promuje inicjatywy związane z organizacją wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa. Idea EDD narodziła się 3 października 1985 roku w Grenadzie w Hiszpanii podczas II Konferencji Rady Europy. Wtedy to ówczesny francuski minister kultury zaproponował zorganizowanie w całej Europie Dni Otwartych Zabytków, zainicjowanych w 1984 roku we Francji. Wówczas po raz pierwszy bezpłatnie udostępniono zwiedzającym obiekty, do których dostęp dotychczas był ograniczony. Ze względu na to, że inicjatywa ta cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem, zainspirowało to w 1991 roku Radę Europy do ustanowienia Europejskich Dni Dziedzictwa. Polska włączyła się czynnie w organizację tych wydarzeń w 1993 roku. W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa we wrześniu odbywają się największe w Europie wydarzenia promujące zabytki. Koordynatorem ogólnopolskim jest Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie.

W 2019 r. we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa województwo koordynowało w regionie Europejskie Dni Dziedzictwa 2019, odbywające się pod hasłem POLSKI SPLOT. W międzynarodowej akcji popularyzującej dziedzictwo kulturowe, 52 organizatorów zrealizowało 85 imprez w 24 miejscowościach dla przeszło 5 200 osób. Tegoroczny temat EDD wpisuje się w założenia Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 i jest okazją dla organizatorów wydarzeń do skupienia uwagi na kwestii tworzenia niepodległego państwa polskiego oraz procesu scalania granic po latach zaborów. W województwie świętokrzyskim, m.in. następujące podmioty zantagonizowały eventy w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa:

1. Busko-Zdrój – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach - Filia w Busku-Zdroju
2. Chmielnik- Ośrodek Edukacyjno-Muzealny „Świętokrzyski Sztetl”
3. Dąbie-Park Etnograficzny „Pod Kogutem”

4. Jędrzejów - Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach – Filia w Jędrzejowie
5. Kazimierza Wielka - Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach – Filia w Kazimierzy Wielkiej
6. Kielce – Muzeum Narodowe w Kielcach oddział Pałac Biskupów
7. Kielce - Archiwum Państwowe w Kielcach
8. Kielce – Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach
9. Kielce – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach
10. Kielce – Muzeum Narodowe w Kielcach oddział Muzeum Dialogu
11. Kielce - Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach
12. Kielce - Wojewódzki Dom Kultury
13. Kielce - Teatr Lalki i Aktora „Kubus”
14. Kielce - Muzeum Wsi Kieleckiej Nowy Korczyn-GOK
15. Końskie - Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach – Filia w Końskich
16. Oblęgorek- Muzeum Narodowe w Kielcach oddział pałacyk Henryka Sienkiewicza
17. Opatów – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka Filia w Opatowie
18. Ostrowiec Świętokrzyski - Miejskie Centrum Kultury – Punkt Informacji Turystycznej
19. Ostrowiec Świętokrzyski- Filia PBW w Kielcach
20. Ostrowiec Świętokrzyski – Centrum Krajoznawczo-Historyczne im. prof. Mieczysława Radwana
21. Pacanów – ECB Europejskie Centrum Bajki im. Koziółka Matołka
22. Pińczów- Muzeum Regionalne w Pińczowie
23. Raków–Gminne Towarzystwo Sportowe
24. Sandomierz –Muzeum Okręgowe
25. Sandomierz- Filia PBW w Kielcach
26. Sandomierz –Muzeum Diecezjalne Dom Długosza w Sandomierzu
27. Sandomierz Muzeum Okręgowe - spacer COP
28. Secemin- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Secemin przy współpracy z Muzeum Wsi Polskiej w Seceminie
29. Skarżysko Kościelne –Urząd Gminy
30. Solec-Zdrój-Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Solec- Zdrój” i Gminne Centrum Kultury
31. Starachowice –Muzeum Przyrody i Techniki Ekomuzeum
32. Staszów – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach Filia w Staszowie
33. Suchedniów – Stowarzyszenie Grupa Inicjatywna Pod Prąd
34. Święty Krzyż – klasztor
35. Wąchock- Opactwo Cystersów w Wąchocku, Muzeum Przyrody i Techniki Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach,
36. Włoszczowa – PBW Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach – Filia we Włoszczowie

W 2020 r. Europejskie Dni Dziedzictwa miały miejsce w dniach 12-13 oraz 19-20 września i odbywały się we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa. **Hasłem przewodnie była „Moja droga”**. Motto to miało zachęcić do poszukiwania własnych ścieżek w poznawaniu lokalnego dziedzictwa, a także odkrywania turystycznych szlaków łączących zabytki i miejsca będące świadectwem ważnych wydarzeń historycznych. W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w roku 2020 zorganizowano ponad 50 wydarzeń w 18 miejscowościach m.in. w:

- Chęciny: otwarcie wystawy „Polaków drogi wolności 1863-1989”,
- Chmielnik: Przegląd Piosenki Klezmerskiej im. Leopolda Kozłowskiego - ostatniego klezmera Galicji,

- Dąbie: impreza plenerowa i wernisaż wystawy „Tradycja ludowa jako droga ku wolności” połączony z prelekcjami,
- Jędrzejów: „100-lecie Bitwy Warszawskiej zwanej Cudem nad Wisłą” (pokaz multimedialny i projekcja filmu dokumentalnego),
- Kielce: wojewódzka inauguracja 28. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa połączona z wręczeniem Świętokrzyskich Nagród Muzealnych im. T. Włoszka;
- wystawa fotografii Janusza Buczkowskiego „Moja fotograficzna droga poprzez zabytki Kielecczyzny”;
- dzień otwarty Filharmonii Świętokrzyskiej;
- wystawa „Moja droga -etnografia”. Życie i dzieło Bronisława Malinowskiego (1884-1942);
- pokaz filmu „Europejski architekt Bohuslav Fuchs”;
- wirtualny spacer po zabytkowej kamienicy Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach;
- Europejskie Dni Dziedzictwa - dwa wykłady - w Kielcach i Oblęgorku;
- „Nowy rok żydowski w kieleckiej synagodze” - spotkanie w dawnej synagodze kieleckiej przy ul. Warszawskiej (prezentacja tradycji i projekcja filmu dokumentalnego pt. „Człowiek”),
- Końskie: „Końskie - droga przez historię” (wystawa i pokaz multimedialny),
- Nowy Korczyn: spacer „Drogą Jana Długosza w Nowym Korczynie”,
- Ostrowiec Świętokrzyski: wykład dra Tadeusza Banaszka pt. Jednostki obrony terytorialnej w Ostrowcu 1966-1979 (wykład i prezentacja multimedialna);
- wykład monograficzny „Historia Kolonii Inwalidzkiej” (wykład i prezentacja multimedialna),
- Owczary: „Pieszko lub rowerem przez Ponidzie - szlaki turystyczne i ścieżki przyrodnicze Ponidzia”,
- Raków: „Droga do wolności” -EDD 2020 w Rakowie (przedstawienie i konkurs plastyczny),
- Sandomierz: „Bierz książki i w drogę! Świętokrzyski szlak literacki” (cykl lekcji muzealnych w dniach 12-20 września);
- wystawa jednego obiektu: „Portret Bronisława Piłsudskiego”;
- „Sandomierski spacer po literackich śladach Jarosława Iwaszkiewicza” (wycieczka, warsztaty i gra miejska);
- przegląd filmów „Świat w obiektywie Stanisława Szwarc-Bronikowskiego” (cykl filmów popularnonaukowych);
- „Sandomierski spacer po literackich śladach Wiesława Myślińskiego” (wycieczka, warsztaty i gra miejska);
- „Na wspólnej drodze - Szlak Kultury Żydowskiej w Sandomierzu” (prezentacja wirtualna i spacer),
- Solec-Zdrój: „Droga ku wolności” (zwiedzenie wystawy „Z życia dawnej wsi soleckiej”);
- „Skarb Legionów” (gra terenowa),
- Staszów: „Moja droga - powrót do korzeni”. Opowieści potomka żołnierza spod Monte Cassino,
- Szewna: Spacer krajoznawczo-historyczny po zabytkowym zespole kościoła parafialnego św. Mikołaja w Szewnie,
- Tokarnia: otwarcie wystawy „Polaków drogi wolności 1863-1989” autorstwa dr Justyny Staszewskiej i dr Huberta Seńczyszyna,

- Wiązownica-Kolonia: „Nowe życie starej szkoły” (impreza plenerowa i wystawa zdjęć),
- Włoszczowa: „Ziemia Włoszczowska w okresie II wojny światowej” (prelekcja i pokaz multimedialny),
- Wola Morawicka: „Moja droga - polscy podróżnicy i odkrywcy” (prezentacja multimedialna i projekcja fragmentów filmów)

PODSUMOWANIE

Lata 2019-2020 były szczególnie trudne dla realizacji inwestycji w obiektach zabytkowych jak i w działalności kulturalnej. Pandemia pokrzyżowała i zmieniła plany wielu branż w tym także szczególnie dotkliwie to odczuła edukacja, nauka i kultura. Obostrzenia były luzowane i wzmacniane, jednak w takiej czy innej formie funkcjonowała kultura oraz prowadzono prace konserwatorskie w obiektach zabytkowych. Niektóre branże zamarły całkiem (np. plenerowe inne zmagają się z ciągłymi zmianami reguł, jeszcze inne funkcjonowały w reżimie sanitarnym, co wiązało się ze stałym ograniczeniem liczby uczestników. Działania edukacyjne, promocyjne przeniesiono na platformy streamingowe z dostępem do multimediiów. Spotkania, konferencje, zwiedzania obiektów zabytkowych, zajęcia edukacyjne i muzealne zostały zawieszono i odbywały się on-line.

W latach 2019-2020 wsparcie finansowe uzyskały inwestycje z zakresu remontów, przebudowy i wyposażenia obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, w tym obiekty zabytkowe służące propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki lub kultury oraz inwestycje z zakresu odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych zabytków, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci. Środki pochodziły z Funduszy Unii Europejskiej a także z budżetu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz jednostek samorządu terytorialnego i właścicieli zabytków.

Do sukcesów należy zaliczyć wpisanie *Krzemionkowskiego regionu prehistorycznego górnictwa krzemienia pasiastego* na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO a także prace w zakresie opracowania wniosku o wpisanie na tak prestiżową listę Miasta Sandomierza.

Jednostki samorządu terytorialnego kontynuują prace na rzecz opracowania programów opieki nad zabytkami, aktualizują ewidencje zabytków oraz porządkują sprawy związane z finansowaniem prac konserwatorskich przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków, poprzez opracowanie stosownej uchwały oraz planowanie środków finansowych w uchwałach budżetowych. Jednostki samorządu terytorialnego wskazywały na wysokie koszty związane z realizacją prac budowlanych i konserwatorskich w obiektach zabytkowych.

Projekty o charakterze edukacyjnym i promocyjnym, czy też związane z patriotycznymi wydarzeniami i rocznicami ważnych wydarzeń historycznych, na stałe zagościły w kalendarzu projektów realizowanych cyklicznie w regionie świętokrzyskim. Ochrona i konserwacja zabytków to ważne działania podejmowane w interesie publicznym, nie tylko regionalnym, ze względu na znaczenie zabytków dla edukacji, rozwoju nauki oraz tożsamości kulturowej, ale także dla sfery ekonomii i gospodarki. Działania tego typu prowadzą do uświadomienia lokalnym społecznościom wyjątkowych wartości miejscowych zabytków i krajobrazu kulturowego. Ważną rolę odgrywają kulturowe wartości niematerialne, zwyczaje, legendy i opowieści, pieśni czy obrzędy o wielowiekowej tradycji, spajające społeczności w skali miejscowości, gminy czy regionu. Pilną stała się potrzeba ich zachowania i ochrony

oraz przekazania następnym pokoleniom. Na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego została wpisana – atrakcja wielkanocna Bziuki. Jest to pierwszy wpis z naszego regionu i szczególne wyróżnienie dla Województwa i Gminy Koprzywnica. Wydarzenie to odbywa się przy kościele Matki Bożej Różańcowej w Koprzywnicy w czasie procesji rezurekcyjnej, późnym wieczorem w Wielką Sobotę. BZIUKI (tzw. Bziukarze) z miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej na zapalone pochodnie wydmuchują (bziukają) nabraną do ust naftę, tworząc w ten sposób potężne słupy ognia. Promocja tych wydarzeń przyczyniła się do zwiększenia zainteresowania gości z całego regionu i Polski kultywowaniem tej tradycji. Ten rodzaj dziedzictwa jest przekazywany z pokolenia na pokolenie i ustawicznie odtwarzany przez wspólnoty i grupy w relacji z ich środowiskiem, historią. Dla danej społeczności dziedzictwo niematerialne jest źródłem poczucia tożsamości i ciągłości.

Szczególną uwagę zwrócono na działania promujące zasoby kulturowe i duchowe regionu świętokrzyskiego, promocję zabytków materialnych i wartości niematerialnych, związanych lokalnymi tradycjami, sztuką ludową i rękodziełem, a także działania edukacyjne, nastawione w szczególności na budowanie świadomości wielkiej wagi dziedzictwa kulturowego regionu. Jedną z zasad popularyzacji zabytków (atrakcyjnych lub też zapomnianych miejsc historycznych) jest ich nieodpłatne udostępnianie oraz bogata oferta wydarzeń towarzyszących zwiedzaniu, skierowana do szerokiego grona odbiorców. Taką rolę w szczególności pełnią Europejskie Dni Dziedzictwa, konferencje naukowe i popularnonaukowe zabawy, gry i konkursy dla dzieci i młodzieży promujące dziedzictwo. W dniach wrześniowych zwiedzamy obiekty zabytkowe, korzystając z oferty poszerzonej o różnorodne atrakcje, wzbogaconej o działania edukacyjne, dokumentacyjne, naukowe i badawcze a także popularyzatorskie.

Wszystkie te przedsięwzięcia mają na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego - krajobrazu kulturowego, architektury, kapliczek, miejsc pamięci a także wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej regionu. Wsparcie finansowe remontów, przebudowy i wyposażenia obiektów zabytkowych pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, służy propagowaniu i zachowaniu historii miejsca i obiektu, tradycji, sztuki i kultury. Wspieranie remontów i konserwacji najbardziej wartościowych i zagrożonych obiektów zabytkowych Województwa to jeden z priorytetów realizowanego Programu. Udzielanie dotacji współfinansującej część kosztów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku, ma działanie stymulujące i uzupełniające nakłady ponoszone przez właścicieli zabytków. Wspieranie prac przy zabytkach znajdujących się w złym stanie technicznym, w szczególności w zakresie ich konserwacji, zabezpieczenia przed zniszczeniem i dewastacją, prowadzi do przyspieszenia efektu tych prac, ich kompleksowości i zgodności z warunkami konserwatorskimi, co bezpośrednio poprawia wizerunek województwa oraz zwiększa jego atrakcyjność. Wysoka aktywność instytucji kultury jest istotnym elementem realizacji zadań edukacyjnych o dziedzictwie kulturowym. Oferta tych placówek jest systematycznie zmieniana i uzupełniana, dzięki czemu licznie przyciągają odbiorców, edukują i promując lokalne zabytki.

Wspólne działania Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kultury oraz stowarzyszeń i fundacji przyczyniło się do poprawy infrastruktury obiektów zabytkowych, zahamowania procesu niszczenia i destrukcji tkanki zabytkowej, podniosło atrakcyjność zabytków a to przełoży się w przyszłości na wzrost zainteresowania wśród gości i turystów.